

December 1998

Ikkevold

Tidsskrift for antimilitarisme og pacifisme Nr. 4 1998 73. årg.

IKKEVOLD udgives af Aldrig mere Krig (AmK), dansk afdeling af War Resisters' International (WRI) samt medlem af International Peace Bureau (IPB).

Fred er en menneskeret, og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Derfor er det AmK's formål at arbejde for at fjerne krigens årsager og at modarbejde enhver form for krig og krigsforberedelse.

Ved medlemsskab af Aldrig mere Krig kræves frigørelse fra evt. tilknytning til militæret herunder beredskabs-tjeneste. IKKEVOLD dækker ikke nødvendigvis AmK's hovedbestyrelses holdninger.

Abonnement:

IKKEVOLD udkommer med fire numre årligt. Abonnementet indgår i medlemsskabet. For ikke-medlemmer koster et abonnement årligt 105,-. Løssalg: 30,-.

Abonnementsbestilling kan ske på: Giro 9004882. Aldrig mere Krig, Rebild Hedevej 14, 9520 Skørping, Tlf. 9839 1663.

Adresseændring skal ske på posthuset i det distrikt, hvorfra der flyttes. Navneskift skal også meddeles til distriktets posthus.

Kopiering og eftertryk og anden gengivelse med angivelse af kilde anbefales.

Oplag 600

Kollektiv redaktion:
Tom Paamand, 8623 0328
Holger Terp, 3678 4028

Stof til IKKEVOLD sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
E-mail: ikkevold@fred.dk

ISSN 0107-5276

Surdej og kæphest

Af Tom Vilmer Paamand

AmK er en glørværdig gammel organisation med en snart hundredeårig historie bag sig - men står i dag stort set uden medlemmer.

Få medlemmer betyder manglende støtte til arbejdet, både økonomisk og menneskeligt.

AmK kunne gøre som Rødstrømpebevægelsen. Pakke officielt sammen og holde afskedsfest. Rødstrømpernes kamp var langt fra færdig, men de opgav kampen i mangel på opbakning.

Tilsvarende ville det være synd at sige, at AmK har fuldført sin mission.

Vi kunne selvfølgelig håbe på en ny krig med Danmark som deltager. I de få dage, hvor det danske Hercules-fly stod klar til indsats i Golfen, fik vi fire indmeldelser.

Spørgsmålet er så, om disse nyindmeldte så finder hvad de søger hos os. De får af og til nogle blade, hvor vi ofte gør for lidt ud af at prale med vores arbejde.

Aktiviteten er faktisk høj i forhold til antallet af aktive. Alle er velkomne til at deltage i arbejdet, men det er ofte svært at lukke nye ind i det.

Tusindvis af timer

Foreningens kapital er kun af en rimelig størrelse takket være en arv.

Den anden kapital i foreningen bliver der desværre ikke ført så gode regnskaber over.

Det er de tusindvis af timer, som de få aktive lægger i foreningens arbejde. Denne omsætning er af en størrelse, der langt overstiger andre indtægter.

Uanset foreningens status er det sandsynligt, at de aktive ville fortsætte dette arbejde alligevel.

Foreningen har nogle overordnede mål, vedtægter og et arbejdsprogram. Enkelte medlemmerne forestiller sig nok fortsat, at arbejdsprogrammet styrer foreningens arbejde. Og at Årsmødet kan fastsætte mål, som bestyrelsen så vil søge at nå.

Virkeligheden er naturligvis helt anderledes. De få aktive rider hver deres kæphest i alle mulige retninger. Årsmødet og HB-møderne er blot inspirationspunkter, der fortolkes individuelt, alt efter hvad der driver den enkeltes stræben.

Disse få aktive kæmper for at opfylde AmKs formål, fordi det er tilfældigvis også er vores eget.

Ikke for mekanisk og konservativt at holde en gammel tradition i live, men fordi vi ikke kan lade være.

De få pålagte og foreningsbevarende opgaver udføres (måske), men de selvvalgte missioner får hovedparten af energien. Og det er der vel ikke noget at sige til.

Den samme surdej

Vi bærer fortsat faklen videre. Holder nattevagt, mens der ventes på bedre tider. De sidste par år af det gamle århundrede tyder ikke på, at der bliver mindre at kæmpe for i det næste.

Det bliver anderledes kampe, men der er fortsat brug for disse genstridige og geskæftige særlinge, der tillader sig at stille spørgsmålstejn ved de stores handlinger.

Samfundet er ikke blevet fredeligere, men det er umuligt at måle, hvordan det ville have set ud uden vores beskedne korrektiv.

Nogen venlige mennesker har kaldt pacifisme for den surdej, der sørger for at give hævekraft i de bevægelser, der former fremtidens samfund. Det skal kun bruges en anelse surdej, men hvis den mangler, falder det hele sammen.

Mange hjemmebagere har prøvet at glemme at tage surdej fra til det næste brød. Det er heldigvis så smart, at surdej kan fryses ned til næste gang, der er brug for den. Men der går lang tid, før en nystartet surdej opnår lige så gode kræfter, som en gammel.

AmK er snart hundrede år gammel. Indholdet er under kronisk forandring, men rummer både kernen af det oprindelige og gnisten til det ny.

Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og Landsforbundet Aldrig mere Krig har indgået et bladsamarbejde.

Vi redigerer og udgiver bladene fred og frihed og ikkevold i fællesskab.

For- og bagsiden samt side 2 og næstsidside er forbeholdt de to foreninger. Resten af bladet redigeres af en redaktion sammensat af begge foreninger.

Ida Harsløf (fred og frihed) og Tom Vilmer Paamand (ikkevold) samler trådene.

Stof til fred og frihed og Ikkevold sendes til:

Tom Vilmer Paamand
Ølstedvej 4, Lisbjerg
8200 Århus N
Tlf: 8623 0328

E-mail: Ikkevold@fred.dk
Internet: www.fred.dk

K. M. Klausen: Jeg har herved den Ære paa Socialdemokraternes Vegne at fremsætte Forslag til Lov om Danmarks Afrustning. Hovedpunktet i vort Forslag gaar, som Titlen lyder, ud paa Afrustning. Vort Forslag bygger mere end noget andet Forslag, fremkommet fra anden Side, paa Fred og Neutralitet, Vi kræve, at vort Land erklæres principielt og vedvarende neutralt. Vi ønske, at der tilkendegives overfor alle andre Magter, at det er det danske Folks alvorlige Villie at holde sig udenfor enhver Strid, som opstaar imellem dem. Skulde Stridigheder alligevel opstaa, er det vort Haab, at de maa kunne bilægges ad diplomatisk Vej, eller, hvis det ikke er Tilfældet, at de da henvises til Voldgiftsdomstolen i Haag.

Gaa vi ud fra denne Forudsætning: Afrustning, ville heraf nødvendigvis følge adskillige Ting: for det første, at Værnepligten ophæves, at Udskrivningen til Lands og til Vands ophører. Med Hensyn til de nuværende Befalingsmænd, Underofficerer, Officerer og Embedsmænd ønske vi, at der skal gaas frem efter de Regler, som ere fastsatte i Pensionsloven. Vi ønske alle Befæstningsanlæg desarmerede og ophævede. Vi ønske, at der ydes Erstatning til de Kommuner, som maatte lide Tab ved, at Garnisonerne tages bort fra deres Byer. Vi ønske endvidere ved samme Lejlighed at fastslaa, at der gives en langt fyldigere Undervisning og fysisk Opdragelse for den danske Ungdom, end Tilfældet har været hidtil, og ikke alene for Skoleungdommen. Vi ønske denne fysiske Opdragelse udstrakt ogsaa til den konfirmerede Ungdom i en vis Tid.

Man vil se, at dette Forslag bryder radikalt med det bestaaende. Vi have ingen Tillid til den Forsvarsordning, vi have i Øjeblikket, og vi have heller ingen Tillid til den, vi nu have hørt fremsat fra Regeringens eller fra andre Partiers Side.

12. Febr. 1909: Fremsættelse af Lovforslag til Forsvarets Ordning.

Det var så sidste nummer af årets fire udgivelser. Vi beklager ophobningen af blade her til sidst og planlægger regelmæssige udgivelser i løbet af 1999. Vi ses til foråret!

Kvindekongference om atomvåben

WILPFs kontor i Genève stod bag "European Women's Conference on Nuclear Weapons and Security Needs" i Wien i oktober.

Af Inger Nyegaard

Alle sektioner i Europa var blevet opfordret til at sende mindst én repræsentant. Det lykkedes ikke helt, idet Sverige ikke var repræsenteret. Konferencen blev i øvrigt afholdt i samarbejde med Friedensbüro, Wien, Wiener Friedensbewegung og Frauensolidarität, Wien.

Den lave radioaktivitet

Der indledtes med et offentligt møde, hvor det var lykkedes at få Rosalie Bertell til at holde oplæg. Hun er ekspert på det område, der drejer sig om helbredsskader forårsaget af lav radioaktivitet fra bl.a. atomkraftværker.

Hun fortalte her, at nyere undersøgelser har påvist, at selv meget små doser af lav radioaktivitet i årenes løb beskadiger de indre organer. En person kan i adskillige år føle sig rask, men så kan det vise sig, at hans indre organer er alvorligt angrebet, og døden kan hurtigt indtræffe. Spredningen af radioaktivitet på jorden har forårsaget utallige tilfælde af cancer og genetiske skader, der vil bestå i tusinder af år.

95% af al radioaktivitet skyldes produktion af atomenergi. Uranium er en million gange mere radioaktivt, når der produceres atomenergi.

I de sidste 8-9 år er der i USA blevet lukket ni reaktorer, fordi befolkningen i områderne på grund af skaderne har protesteret mod dem og derved umuliggjort, at de kunne fortsætte. Denne bevægelse er voksende i USA og vil forhåbentlig spredes til de øvrige atomenergi-lande.

IAEA (International Atomic Energy Agency) virker som kontrollant af atomenergi, men støtter samtidig opførsel af nye atomkraftværker. Det er uacceptabelt, og denne sammenblanding må bekæmpes.

Det blev desuden oplyst, at en helt ny klasse radioaktive våben nu er ble-

vet spredt i verden. Disse våben er fremstillet af "depleted uranium" (DU). DU er et radioaktivt og kemisk giftigt affaldsprodukt. Det er resterne fra udvinding af U-235 fra uranium til brug i atomvåben eller reaktorer. Det er 60% mere radioaktivt end det oprindelige stof; det er desuden billigt, og det findes i store mængder.

Militært bruges det primært som pansergennemtrængende projektil og til panserplader i tanks. Det blev først anvendt i 1991 i Golfkrigen og siden i Bosnien. DU projektiler findes for øjeblikket i 14 lande.

Megen skade stammer fra selve beskydningen, men de mest dødelige effekter skyldes det forstøvede uranium. Det bæres vidt omkring af vinden eller gennem vand. DU-støvet optages gennem indånding, gennem forurenede madvarer, eller ved at åbne sår bliver inficeret.

Det er anslået, at 315 tons DU blev affyret i Golfkrigen af amerikanerne med det resultat, at mange tusinde mennesker er blevet forgiftede. Uafhængige videnskabsfolk mener, at DU er hovedårsagen til "Golfkrigssyndromet".

Bortset fra fjernelsen af nogle få tanks og køretøjer er der aldrig blevet ryddet op i krigsområdet. Civilbefolkningen her er således stadig udsat for forgiftning fra det efterladte materiel, og der er blevet rapporteret om ukendte fødselsdefekter og andre skader. DU anvendes også i andre ting, bl.a. i civile fly, og der er desværre ikke tvivl om, at brugen af DU vil brede sig.

En anden fare skyldes, at EURATOM nu har tilladt, at atomaffald må genbruges i forbrugsvarer (på engelsk "consumer goods"). Denne nye lov vil bevirke, at befolkningen udsættes for yderligere lav radioaktivitet med sygdom og genetiske defekter til følge.

Freda Meissner-Blau fra det grønne parti i Østrig talte om, hvor vigtigt det er, at de neutrale lande bevarer deres neutralitet. Denne neutralitet er værdifuld i kampen for en atomvåbenfri verden. Der foregår en kraftig propaganda for at Østrig skal indtræde i NATO, og dermed siges der automatisk ja til atomvåben, hvilket er imod de fleste øst-rigeres ønske. Der er en voksende modstand mod NATO, men som sagt er propagandaen for massiv.

Om OSCE-charter

I forbindelse med den følgende dags workshop holdt en polsk repræsentant fra den siddende OSCE-troika et oplæg

om det foreslåede OSCE-charter om europæisk sikkerhed.

I 1994 vedtog OSCE, at man skulle arbejde for at finde frem til et sikkerhedscharter. På nuværende tidspunkt ved man ikke, hvad der vil komme ud af det. Bl.a. er man ikke klar over, hvad rolle NATO skal spille; nogle lande ønsker at gøre WEU stærkere.

I 1996 vedtoges en deklARATION for en model vedrørende samarbejde med andre internationale organisationer. Gruppen, som skal udarbejde en platform for sikkerhed, fortsætter sit arbejde.

Man er meget fleksibel angående samarbejde med andre organisationer, herunder NATO, som man samarbejder med i forbindelse med konkrete sager. Man ønsker desuden at involvere Middelhavslandene mere.

Mange af missionerne har haft gode resultater med konfliktforebyggelse. Men OSCE's succes er afhængig af de forskellige landes villighed til at deltage og fremme implementeringen af vedtagne regler. Det er vigtigt ikke at begrænse staternes ret til at blande sig. Men optagelsen af nye NATO-medlemmer skaber skel, som man må forsøge at bygge bro over.

Under diskussionen blev det nævnt, at OSCE udfører mange mindre synlige opgaver med positivt resultat, men det kommer ikke i medierne. Der er kun ansat to mennesker i informationsafdelingen til sammenligning har NATO 60.

Ungarn og NATO

Györgi Bezdan fra Alba Kör i Ungarn talte om NATO-udvidelsen og Østeuropa. Politikerne og de fleste ungare er for NATO.

Det skyldes bl.a. den massive propaganda fra politisk hold.

Fredsorganisationerne og modstanderne mod NATO har meget dårlige betingelser bl.a. på grund af deres vanskelige økonomiske situation. Desuden kan man ikke komme igennem med modstanden i medierne.

De mangelfulde oplysninger om, hvad det økonomisk vil indebære at blive medlem, betyder, at de fleste mennesker ikke er klar over, hvad det

vil komme til at koste for dem.

György Bezdan var desværre ikke i tvivl om, at hvis der blev en folkeafstemning, ville den falde ud til fordel for en NATO-optagelse. I 1997 stemte 59% for. Der findes en NATO-base i Ungarn, som "føder" SFOR, og det er økonomisk til gavn for regionen og gør NATO populær.

Men man har ingen garanti for, at NATO ikke vil placere atomvåben her; det bliver der imidlertid heller ikke talt om. Nogle mener, at Ungarn vil kunne levere våben til NATO, og der er i det hele taget mange, der regner med en økonomisk gevinst.

Claudia Krieglsteiner fra Friedensbureau, Wien, talte om europæisk politik, fredspolitik og neutralitet. Hun sagde bl.a., at EU var en militærorganisation også sikkerhedspolitisk. Hun fortalte, hvordan man var blevet "lokket" ind i EU af politikerne.

Nu bliver de neutrale lande presset ind i NATO, og der eksisterer ikke mere en positiv neutralitetspolitik. For få år siden var der 64%, der gik ind for neutralitet - i dag er det kun 54%, og der bliver færre og færre på grund af propogandaen.

Alle de løfter, der blev givet for indtræden i EU, viste sig at være løgn, og nu vil politikerne have østrigerne ind i NATO, men de løfter, der gives nu, vil sikkert også vise sig ikke at holde stik.

Møde i OSCE

Den sidste dag var der arrangeret møder i International Atomic Energy Agency, i The Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty (CNTB)-kommisjonen og i OSCE. Jeg valgte at gå med til mødet i OSCE.

Vi var tre, der gik til dette møde. Foruden mig selv var der et Liga-medlem fra Holland og et fra Tyskland. Vi mødtes her med dr. Monica Wohlfeld, som jeg havde haft fornøjelsen af at hilse på ved parlamentarikermødet i København i juli.

Hun var meget imødekommende og svarede beredvilligt på alt. Hvad public relations angik, fortalte hun, hvad vi også havde hørt tidligere, at der kun sad to mennesker på kontoret for infor-

mation, og der var ikke penge til en udvidelse.

Desuden sagde hun, at ikke alle lande, hvortil der er udsendt missioner, er interesserede i for megen omtale af de forhandlinger, der finder sted.

Mange er bange for at komme til at tabe ansigt, hvis udfaldet ikke bliver, som de havde ønsket det. Hun anbefalede, at NGO'er selv oplyste om, hvad der foregik i den udstrækning, de kunne få oplysninger fra OSCE.

Med hensyn til udvidet adgang for NGO'er til OSCE, så ligger det ikke i OSCE's opbygning, at NGO'er har adgang til behandling af sikkerhedsspørgsmål. For at få indflydelse på disse spørgsmål går vejen gennem de respektive landes delegationer.

Indenfor den menneskelige dimension stiller sagen sig anderledes. ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights) i Warszawa afholder jævnligt seminarer, hvor man kan deltage og også komme med både skriftlige og mundtlige indlæg. Men også her gælder det, at man må lægge pres på sin delegation og sit udenrigsministerium for at få de fornødne oplysninger.

Det skal dog tilføjes, at såvel OSCE's kontor i Prag som det i Warszawa udsender nyhedsbreve, som man kan bede om at få tilsendt. Nogle lande er i øvrigt slet ikke interesserede i, at NGO'er skal "blande" sig.

Vi spurgte også, hvordan det lå med kvinderepræsentationen. I OSCE's sekretariat er der en fjerdedel kvinder, men ikke ret mange i de højere stillinger.

De ansatte kvinder arbejder meget på at forøge antallet, da det naturligvis også vil styrke deres egen stilling.

I de missioner, der sendes ud til konfliktområder, er kvinder også stærkt underrepræsenteret, og der er lande, der principielt ikke udsender kvinder; det anses for at være for farligt.

Her kunne jeg nævne, at Danmark havde inkluderet en kvinde i missionen til Tjetjenien, og hun havde klaret sig aldeles storartet.

Vi fremhævede, at netop kvinder, der så på konflikter ud fra et kvindespæktiv, kunne tilføre missionerne et værdifuldt input. Det blev også

nævnt, at f.eks. Irland udelukkende udsender mænd, og tilmed fra militæret.

Man arbejder i øjeblikket på at finde frem til retningslinjer for de mennesker, der udsendes. De skal bl.a. gennemgå et 14-dages kursus i Wien.

Vi spurgte derefter om, hvad der kunne gøres for, at OSCE-parlamentarikernes forslag om et civilt fredskorps eventuelt i tilknytning til missionerne, kunne gennemføres. Men vi fik igen at vide, at også her skal der arbejdes gennem vore respektive lande.

Som OSCE er opbygget, må vi som NGO'er selv sørge for at holde os orienteret og til stadighed lobby om konkrete sager og blive ved og ved. De input, der kommer, betyder noget, men det tager tid, inden det slår igennem.

Den gruppe, der besøgte AEIA var også blevet godt modtaget. Man har i agenturet ændret politik vedrørende støtte til a-kraftværker. Man indrømmede også, at man var klar over farerne ved lav radioaktivitet. Gruppen fik desuden det indtryk, at der ikke ville være stor modstand mod en ændring af AEIA's mandat, således at AEIA ikke skal være både kontrolorgan og yde støtte til atomkraftværker.

I CTBT-kommissionen havde man også været meget imødekommende. Man arbejder hårdt på at få de resterende landes underskrifter; Indien forholder sig positivt, og det gør Nordkorea også. Der er imidlertid problemer med USA, og Rusland vækker stor bekymring på grund af krisen, men det blev understreget, at tiltrods for de manglende underskrifter, arbejdes der ud fra traktaten.

Den vigtige neutralitet

Konferencen sendte en resolution til den østrigske regering om betydningen af, at Østrig forblev neutralt for sammen med andre neutrale lande at arbejde for nedrustning og mod den stigende militarisering i EU, blandt andet mod udsendelse af kampenheder uden FN-mandat.

Det blev desuden besluttet, at vi gennem vore regeringer skal arbejde for at få ændret AEIA's mandat. Genèvekontoret vil udsende materiale til brug for lobbyarbejde i løbet af kort tid.

Spot på verden

Samlet af Tom Vilmer Paamand

Tyskland er mod førstebrug af atomvåben

NATO skal erklære, at den aldrig vil være den første til at bruge atomvåben. Det foreslår den nye tyske regering, men USA afviser blankt. USA mener, at tvetydigheden vil gøre en modstander usikker på hvordan NATO vil reagere på et angreb med biologiske eller kemiske våben.

USA-planer om et stærkere NATO

NATO skal ikke lade sig bremse af et veto fra FN's sikkerhedsråd. Det er en del af oplægget fra USA om NATO's fremtid, der også skal indebære et meget bevægeligt og højt professionelt beredskab, der skal kunne sættes ind mod stater og terrorister verden over. Desuden skal NATO spille en væsentlig rolle i kontrollen med masseødelæggelsesvåben.

Nemmere at nægte

Et ansøgningskema gør det nemmere at nægte. Tidligere skulle potentielle militærnægtere selv formulere deres samvittighedsgrunde. Nu er det nok at udfylde et særligt skema. Samtidig er der et lovforslag på vej, der kan fordoble fristen for at indsende begæringen til otte uger. Det samlede antal nægttere i 1998 bliver sandsynligvis stort set lige så højt, som sidste års.

Frankrig og England ønsker EU-hær

EU skal kunne "handle uafhængigt med opbakning af troværdige militærstyrker, skal besidde maskineriet til at gennemføre beslutningerne samt villigheden til at udføre dem med henblik på at være i stand til at reagere på internationale kriser". Denne udtalelse er fremsat af den ny britiske regering sammen med Frankrig, der nu vil arbejde for fælles militærstyrker.

Nedtur for svensk forsvar

I en historisk aftale måtte de svenske socialdemokrater droppe planer om at afskrive en gæld på 6,3 milliarder svenske kroner, som det svenske forsvar har. I aftalen med Miljöpartiet og Vänsterpartiet fik forsvaret i stedet en ny kredit på højst to milliarder, der skal betales tilbage med rente om et år. I forvejen er hæren skåret ned fra 29 til 6 brigader og talrige våbenordrer og øvelser aflyst.

Soldater kan hindres i politisk aktivitet

Forsvarsministeren kan forbyde soldater at deltage i politiske foreninger. Det kan ske under "ekstraordinære forhold" efter den militære straffelov. "Der er ikke specielt tænkt på mobilisering, men på andre ekstraordinære forhold, der ikke er forenelige med det, vi forstår ved demokratisk sædvane", siger forsvarsministeren. Bestemmelsen har aldrig været anvendt.

Der er altid friske fredsklip på internettet: www.fred.dk, hvor der også er angivet kilder og mulige links til historierne.

Kreativ bogføring

Forsvarsministeriet snyder sig til ekstra bevillinger til krigsmateriel.

Af Geert Grønnegaard

Mens hele den danske presse borer i konklusionerne fra den nye betænkning fra forsvarskommissionen, om Viborg eller Ringsted kaserne i det lange løb bør nedlægges, kører forsvarsministeriet helt diskret sit eget løb i et forsøg på at snyde sig til nogle ekstra bevillinger til krigsmateriel.

I oktober-november er der indløbet en hel stribe af aktstykker om krigsmateriel til finansudvalgets godkendelse.

Opstillingen af budgetterne heri er så rodede og vildledende, at en elev på en handelsskole, som havde forsøgt noget tilsvarende, ville have faet 03 og besked om at gøre det bedre næste uge.

Fra gammel tid, årtier tilbage, har man i finansudvalget døjet med at holde styr på de dyre og langsigtede våbenanskaffelser. "Finansfædrene" indførte da den regel, at forsvarsministeriet som det eneste ministerium skulle holde udvalget orienteret med á conto bogføringer, når betaling for budgetterede våbenkøb og anlægsarbejder skulle udløses.

Fornuftigt nok, men denne oprindelige kontrolforanstaltning har ministeriet så siden udviklet på en særegen produktiv måde, så de vender op og ned på alle regnskabsregler ved at sløre det, som egentlig skulle klarlægges.

Ammunition igen igen

Et konkret eksempel på teknikken: To aktstykker med en uges mellemrum. Man søger om raketkasterammunition først, og derefter om yderligere raketkaster.

Det skal lige forklares, at disse raketkasterer er en NATO-modifikation af de berømte russiske "Stalinorgler" helt tilbage fra 2. verdenskrig. Det er 12 blikrør placeret på en lastbil, plus

lidt moderne styreelektronik, som Stalin af gode grunde ikke havde set. Man kender udstyret, og satte beløb af til indkøb af det i det eksisterende forsvarsforlig tilbage i 1995.

Nu i november 1998 fremstår det på følgende måde:

- Blikrør for år 1998: 65 mio. kr.
- Blikrør for år 1999: 72 mio. kr.

De fleste ville nu tro, at det så måtte være á conto beløbene, der er tilbage fra forliget i 1995. Men så fortsætter skemaet ganske uanfægtet med:

- Blikrør for år 2000: 112 mio. kr.
- Blikrør for år 2001: 92 mio. kr.
- Blikrør for år 2002: 22 mio. kr.

På den måde sammenblender man uden at blinke i samme sætning meddelelsen om á conto udbetaling med en helt ny ansøgning om mere af den samme vare til levering om fire år!

Fra småtingsafdelingen kommer en tilsvarende ansøgning til efter år 2000

på 5 millioner kroner med paksække til hjemmeværnet. Det er sådanne sække, som man i hvert fald tidligere fremstillede som beskæftigelsesterapi på Vridsløse Statsfængsel.

Måske har vi slet intet hjemmeværn i år 2000, men de fem millioner kan man da altid bruge.

En anden smarthed, man har fundet på: Anskaffelsen af et våben er godt nok med i forsvarsforliget. Men den dag man anmoder om beløbet til udbetaling, er prisen i mellemtiden steget.

I et sådant tilfælde gør alle andre ministerier det, at de opfører prisstigningen i årets tillægsbevillingslov. Men ikke militærfolkene. De lægger bare beløbet oven i budgetprisen og håber på, at ingen gider tjekke det.

På den måde smuttede der i foråret lige 2 millioner kroner ekstra oveni en budgetteret bevilling på 75 millioner kroner til hjemmeværnskuttere.

I andre lande ville man på den måde have kunnet "dele i porten" med kuttet værfet, men det gør man vel ikke i Danmark?

Triennale tanker

Titlen på WRI's 22. triennale var "Choosing Peace Together". Vælg i stedet for at blive pålagt, fred i stedet for krig, sammen i stedet for alene.

Af Majken Jul Sørensen

Man tager 300 mennesker fra hele verden og anbringer dem på et 4 stjernet hotel, hvor de fleste føler sig malplaceret. Så tilsætter man en passende mængde temagrupper, workshops og plenummøder om forskellige emner.

Det hele røres godt rundt, suppleres med en god portion humor, diskussionslyst og åbenhed, og vupti, så har man War Resisters' Internationals triennale, Porec, Kroatien, september 1998.

Kroatien, rammen for konferencen, har voldelige konflikter på nært hold: Landet har selv lige afsluttet en krig, og foran ligger et stort genopbygningsarbejde, både sårene i samfundet og i folks sind skal hele.

I Kosovo/a var en blodig krig i gang, og NATO's bombetrusler mod serberne eskalerede dag for dag. I skrivende stund ser situationen heldigvis lidt lysere ud.

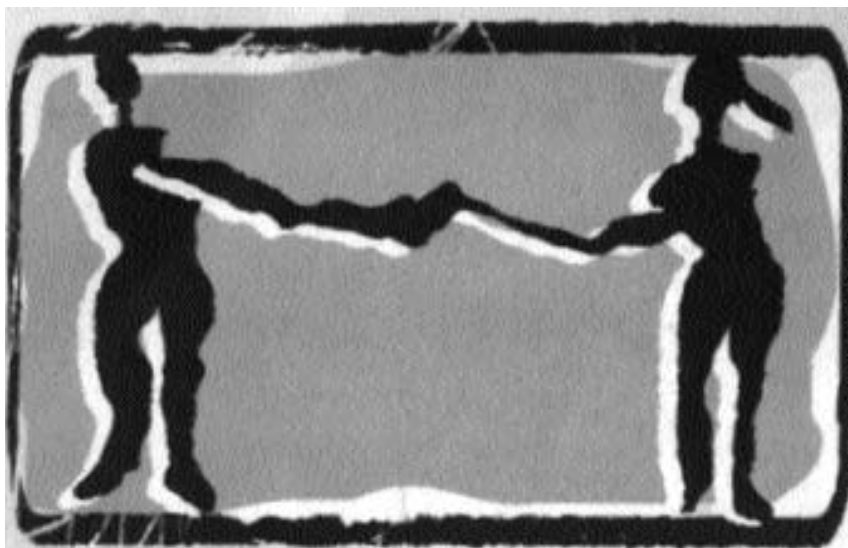
Vi mærkede konsekvenserne af krigen i og med, at fredsaktivister fra Serbien ikke havde fået visum til Kroatien, selvom de havde søgt i god tid. Der er stadig stor bitterhed på Balkan, og rehabilitering er ikke gjort med et snuptag.

Deltagerne

Folk var strømmet til fra nær og fjern for at deltage i triennalen, med hver deres forventninger, håb, ønsker og drømme.

Selvom WRI står stærkest i Vesteuropa og Nordamerika, og det også var afspejlet i deltagerantallet fra disse områder, var der også repræsentanter fra alle andre verdensdele.

Det var skønt at gense gamle venner og møde en masse nye mennesker, og det tog lang tid for mig at lande

Logoet for triennalen "Choosing Peace Together".

hjemme i den danske hverdag igen bagefter.

Personlige historier

Hver dag startede med fem minutter til verdensnyhederne, hvorefter vi hørte en personlig historie fra en af triennalens deltagere.

Det var en stor inspiration og opmuntring at høre mennesker, der er så involveret og engageret i deres sag, tale om hvad der fik dem til at brænde for den.

Yani Damayanti fra Indonesien, involveret både i Øst Timor, studenterbevægelsen og kvinders rettigheder, fortalte om hvordan ét engagement havde ledt hende videre til det næste.

Xhelat Svecla fra Kosovo/a informerede os kort om den spændte situation og Diane Rizek/Shaloufi fortalte under mottoet "forskellige men ligeværdige" om den landsby hvor hun bor.

Det er den eneste landsby i Israel, hvor israelere og palæstinensere har

valgt at leve sammen og i fællesskab vise, at der er en bedre vej ud af Israel/Palæstina problematikken end vold.

Serdar Tekin fra Tyrkiet fortalte om de personlige overvejelser og bekymringer der skulle til, inden han sammen med Osman Murat Ülke og nogle andre venner dannede militærnægterforeningen ISKD.

Greg Payton

Mest følelsesladet var Greg Paytons historie. Han er sort amerikaner og blev sammen med tusindvis af andre unge sendt til Vietnam i slutningen af 60'erne. Her ventede et helvede som han overlevede under stor dramatik, som inkluderede desertering.

Da han kom hjem igen, gennemlevede han endnu et helvede i form af Post Traumatic Stress Disorder og det narkomisbrug det førte ham ud i. Greg genvandt sit livsmød ved at gå ind i fredsarbejde sammen med andre Vietnam veteraner og senere WRI.

Vietnamkrigen sluttede for mange år siden, men Gregs viden er stadig relevant, for som han sagde: "Der er stadig mange mennesker ude i verden, som tror på, at krig kan løse konflikter."

Det er hans håb, at han ved at tale på Balkan kan løse op for nogle af de indre spændinger, som folk lider under. Kun ved at snakke om krigen er der en vej ud af eftervirkningerne.

Temagrupper

7 temagrupper mødtes et par timer hver formiddag, for at se nærmere på et bestemt emne. Det var muligt at vælge mellem alt fra "miljøaktioner og civil ulydighed" til "genopbygning og demokratisering".

Den danske delegation (som bestod af mig) besluttede sig til at deltage i gruppen om identitet og konflikt, og det satte skub i mange personlige tanker og udviklinger.

Jeg har altid haft et uproblematisk forhold til min identitet som dansker, men jeg så nu mig selv konfronteret med mennesker fra Balkan, der pludselig var blevet tvunget til at sætte sig selv i nogle kategorier som kroat, muslim, serber, kosova-albaner osv.

Debatten var meget centreret omkring problematikken med national identitet, fordi nationale forhold spiller en dominerende rolle i uendelig mange konflikter. Silvia, ung kvinde i midten af tyverne fra Kroatien, fortalte os hvordan hun, da krigen brød ud havde spurgt sin mor: "Hvad er jeg egentlig, kroat eller serber?" Hun havde altid opfattet sig selv som jugoslav.

Mange har valgt at stå helt af ræset om national identitet og blot benævne sig selv som verdensborger eller menneske, men kan man det?

Er national identitet noget man vælger, eller bliver den pålagt én? Især deltagerne fra Balkan havde gjort sig mange overvejelser om dette emne. Vi VIL gerne selv bestemme, men hvad er virkeligheden?

Genderday

Genderday var dagen, hvor vi i formiddagens temagrupper og de fleste af

eftermiddagens workshops fokuserede på mænds og kvinders forskellige tilgangsvinkler og måder at tackle f.eks. krig, flygtningestatus, og engagement i politisk arbejde på.

Gender betyder køn, men i en mere udvidet form end det danske ord, så når jeg her skriver køn, tænkes der på en bred social sammenhæng og ikke kun biologi.

Dette område har traditionelt fået meget opmærksomhed fra kvindebevægelsen, mens de blandede grupper ikke har ofret meget tid og energi på det.

Vores køn er jo som bekendt også en del af vores identitet, og derfor et oplagt emne at behandle i "min" temagrupper.

Vores køn er os indiskutabelt pålagt, og hvad enten vi kan lide det eller ej, yderst svært at løbe fra.

Organisatorerne af vores temagrupper lagde på denne dag ud med et enkelt spørgsmål: "Da du vågnede i morges, var du da opmærksom på dit køn?"

Det var bemærkelsesværdigt, hvor mange flere kvinder end mænd, der var enten negativt eller positivt bevidste om deres kønsidentitet.

Observering

På Genderday var jeg til min store overraskelse blevet bedt om at være "reflector".

Denne nye titel bestod i at forholde sig tavs, observere hvilke emner der blev taget op, hvordan kønsforskelle blev behandlet og tacklet både fagligt under vores forskellige temaer, men også internt i grupperne, madkøen og ved vandet.

Kort sagt overalt hvor triennaledeltagerne færdedes.

Næste punkt i min nye rolle bestod i, sammen med de andre "reflectors", at evaluere dagen og fremlægge vores indtryk, tanker og ideer for resten af forsamlingen.

Temaet bragte mange følelser i kog, fordi det er så nemt at falde tilbage til klichéer og træde hinanden over tæerne.

Men for at forståelsen for hverandre skal blive en integreret del af vores ar-

bejde i fredsbevægelsen, så det er vigtigt, at vi når ud over det stadie, hvor vi bare er politisk korrekte, og indtil en dybere forståelse og respekt for forskellene.

Vi sluttede dagen med at bede alle deltagere komme med forslag til, hvordan WRI i fremtiden kan arbejde med dette tema, og der var mange ideer.

Der er nu nedsat en arbejdsgruppe til at se nærmere på alle forslagene, og intet tyder på, at det var den sidste genderday i WRI's historie.

Nyhedsbrev

Hver morgen fik vi et dugfriskt nyhedsbrev, der var blevet færdiggjort ud på de små timer af den altid flittige redaktion.

Der var mange sjove indslag - på andendagen var forsiden dekoreret med et billede af vores hotel, Pical, og underteksten lød: "Hemmelig anarkistisk træningslejr".

Dette var kort efter USA's bombing af formodede terroristreder i Afghanistan, så vi var naturligvis lidt nervøse for, at Clinton skulle få fingre i bladet.

Desuden var der lejlighed til at til egne sig lidt kroatisk gennem bladets daglige lektioner i "kroatisk for begyndere".

Det var muligt at lære alt fra "Jeg vil gerne have en stor øl, tak" (Molim jedno veliko pivo) til WRI's grundlag: "Krig er en forbrydelse mod menneskeheden" (Rat je zlocin protiv covjecnosti).

Jeg kunne blive ved længe om de daglige nyheder om stort og småt fra triennalen, de bragte i hvert fald mange smil frem.

Selvom fred er en alvorlig sag, så er humor ikke at foragte.

Slinger i valsen

Hverken WRI eller fredsbevægelsen som helhed er en homogen gruppe. Der er mange meninger som eksisterer side om side, og heldigvis for det.

Lydigheden lader vi "de andre" om, for selvom der af og til er slinger i valsen, er det netop mangfoldigheden der gør, at det internationale netværk kan bruges til støtte og opmuntring.

Kvindeligaens Jugoslavienshjælp

En tur med nødhjælp til Kosova i november 1998.

Af Inger Nyegaard

Da Jugoslaviensgruppen desværre har haft dårlige erfaringer med at lade vores nødhjælp klarere i Beograd, havde vi besluttet denne gang at lade vores hjælp gå over Montenegro.

Gennem Dansk Flygtningehjælp var vi kommet i forbindelse med en montenegrinsk hjælpeaktion Alter Modus, som på forhånd havde lovet os at være behjælpelig med at få vores last gennem det montenegrinske Røde Kors.

Vi, Poul Andersen og undertegnede, fløj til Beograd den 14. november. Her ville vi besøge forskellige mennesker, som vi har været i forbindelse med.

Vi havde et møde med Dr. Vera Litricin, der leder ”SOS Hotline & Center for Girls”, som vi tidligere har støttet.

Centeret går godt. Et kursus for kvinder var netop afsluttet og centeret søges af et stigende antal unge piger, der her har fundet et fristed.

Hun kunne dog ikke tilbageholde en vis frygt for fremtiden. NGO’ere i byen føler sig i høj grad truet. Det er især kommet til udtryk efter Nato’s bombetrusler.

Næste dag tog vi toget til Podgoriza i Montenegro, hvortil vi ankom den 16. november om aftenen. Vores lastbil kørte over Italien til Bari og derfra med færge til Bar i Montenegro.

Da vi skulle møde de to chauffører onsdag den 18. om morgenen, satte vi os straks den 17. i forbindelse med Alter Modus. Vi blev overordentligt venligt modtaget, og sammen med lederen lagde vi en plan for, hvordan nødhjælpen kunne fordeles.

Told og spedition

Man satte os også i forbindelse med Røde Kors, og da ingen dér talte noget fremmedsprog, stillede en af medarbejderne sig til rådighed som tolk.

Også chefen for Røde Kors, som vi mødtes med, var uhyre venlig. Hvilken forskel fra det serbiske Røde Kors i Beograd.

Vi forklarede ham om vore ønsker, og han lovede os al den nødvendige hjælp. Han foreslog, at lasten skulle klareres i tolden i Podgoriza og gav os navnet på den speditør Røde Kors bruger, Yugospeed. Desuden fik vi hans kort, som vi kunne vise til speditøren og desuden hans telefonnummer, hvis der skulle opstå nogen som helst vanskeligheder.

Den 18. om morgenen (kl.4!) tog vi så toget fra Podgoriza til Bar. Vi skulle af sted så tidligt, da man ventede færgen ind mellem klokken 7 og 8. Det viste sig dog, da vi kom til Bar, at færgen var forsinket på grund af storm, og den var først inde mellem klokken 9 og 10.

Den ene af chaufførerne var en herboende makedonsk Albaner, hvilket var en stor hjælp hos speditøren. Vi fik her at vide, at lasten trods alt skulle gennem en inspektion, og vi forudså allerede, at vi ligesom i Beograd skulle vente i dagevis på at få varerne igennem. Det drejede sig om sukker og hospitalstøj samt bleer og hygiejnebind, der skulle kontrolleres.

Vores frygt viste sig dog heldigvis at være ubegrundet. Da inspektøren kom, tog det kun ganske kort tid og i løbet af

en halv time kunne lastbilen køre til Podgoriza til toldklarering der. Vi aftalte så med chaufførerne at mødes med dem ved toldstationen. Vi skulle jo med toget tilbage.

Hospitalsudstyr

Inden togturen tilbage besøgte vi imidlertid et hospital i Bar, som var blevet foreslået af såvel Alter Modus som Røde Kors, som modtager af noget kirurgisk udstyr, som var blevet doneret af Rigshospitalet. Det drejede sig om et komplet udstyr til hofteoperationer og foruden forskelligt hospitalsudstyr. Her ville man meget gerne modtage alt.

Da vi ankom til hospitalet var vi lidt usikre på, om det nu også var nødvendigt med nødhjælp her. Men til trods for at alt så nydeligt ud, så manglede man midler til fornyelse af udstyr, så man var glade for den hjælp, man kunne få.

Da vi kom til Podgoriza havde lastbilen allerede været gennem tolden og vi blev nu af Røde Kors kørt til deres lager, hvor lastbilen ventede på at blive tømt. Det skete hurtigt med hjælp af 5-6 Røde Kors arbejdere.

Aftalen blev så, at Poul Andersen og jeg næste morgen skulle komme hen på Røde kors’ kontor, hvorefter vi skulle

køre med en Røde Kors kassevogn til lageret og derefter ud med vores varer.

Den 19. kørte vi således til hospitalet i Bar med det, der skulle afleveres der og derefter til et Røde Kors lager i Bar, hvor vi afleverede det medbragte sukker.

Efter anbefaling fra Alter Modus ville vi aflevere, hvad vi havde medbragt af varmt vintertøj, sko, bleer og andre hygiejniske artikler samt sukker i et settlement for Kosova Roma-flygtninge (zigeunere).

Det var et forfærdeligt syn, der mødte os dér. Der boede mellem 400 og 500 Roma's, deriblandt mange børn, også nogle helt nyfødte.

De boede i store militærtelte på en øde mark med store vandsamlinger, der var ved at fryse til. Der var nu udbrudt en snestorm, men flygtningene kom alligevel nysgerrige ud for at se, hvad der skete. De var meget dårligt klædte og alt så meget trøstesløst ud.

Til trods for dette smilede børnene og de voksne var glade for at vi kom. Der var nogle, der talte tysk og de fortalte, at man havde lovet dem bedre forhold, men det blev ved at trække ud. Vi havde medbragt noget kraftigt afdækningsplastic, som vi besluttede at aflevere til disse mennesker. Der var god brug for det her til at udbedre forholdene lidt.

Ingen tur til Kosova

Den 19. havde vi tænkt os at tage med en bus til Prihstina i Kosova, hvor vi ville aflevere noget tøj til Mother Teresa samt nogle penge til to kvindeorganisationer.

Vi blev på det kraftigste frarådet at gøre det, både af Alter Modus og af Dansk Flygtningehjælp, som vi traf hos Alter Modus. Man fandt det ganske simpelt for farligt at tage med de mindst talt dårlige offentlige busser i den snestorm over bjergene til Kosova. Desuden havde Dansk Flygtningehjælp fået melding om, at der foregik skyderier på strækningen.

Efter nogen diskussion frem og tilbage, og efter at Dansk Flygtningehjælp udtalte, at de ikke ville risikere det, opgav vi så den tanke.

En fra Dansk Flygtningehjælp, der

senere skulle til Beograd og derfra til Prihstina lovede at tage pengene med til de to kvindeorganisationer og Alter Modus lovede at tage de fem kasser tøj med til Mother Teresa i en by lidt nordligere end Podgoriza. I Podgoriza fandtes der ingen afdeling af Mother Teresa.

Vi tog derfor tilbage til Beograd, hvor vi endnu manglede nogle besøg. Vi besøgte Kvinder i Sort, som vi kunne fortælle om de demonstrationer, vi havde afholdt med Kvinder i Sort's slogans mod NATO-bombning. Det var de meget glade for at høre om.

Militærnægtere

Desuden traf vi her en ung mand fra den derværende militærnægterforening, der fortalte om foreningens arbejde. De havde blandt andet rejst rundt i Serbien med pamfletter mod krigen i Kosova, men i de små byer havde folk flere gange sendt bud efter serbisk politi og flere af de unge mennesker var blevet arresteret og havde fået 10 dages fængsel.

I de små samfund hører man kun den serbiske propaganda og er i den grad indoktrineret, at man ikke kan se noget forkert ved krigen. Han fortalte ligeledes om en ung nægter, der havde en dom på et års fængsel, fordi han ikke ville gøre militærtjeneste. Vi blev bedt om at give disse oplysninger videre til den danske Nægterforening og bede dem om hjælp.

Desuden havde vi samtaler med prof.dr. Milan Prodanovic og hans hustru Sonja. De er begge med i Beogradringen og kredsen omkring tids-

skriftet Republica. Republica havde netop arrangeret et offentligt møde om Beograds fremtid: Byen uden borgmester, som indkaldelsen lød på. Der var en halv snes oplægsholdere og han havde selv to oplæg.

Store modsætninger

Han virkede ret pessimistisk og mente at befolkningen var skuffet over, at der ikke var opnået noget efter de store demonstrationer og på grund af de dårlige forhold kun kunne tænke på dagen og vejen og ikke havde overskud til andet. I øvrigt var han naturligvis stærkt optaget af det forestående møde og ventede sig en hel del af det.

Som en modstander af regimet, var det gået økonomisk ud over ham på den måde, at hans studenterhold var halveret. En assistent som han havde oplært i 20 år havde nu fået overdraget en del af hans undervisning og han havde siden februar i år kun fået halv gage. Det var han naturligvis stærkt frustreret over.

I det hele taget er økonomien blandt regimets modstandere elendig, medens tilhængerne, for ikke at tale om mafiaen, lever godt. Ved siden af de handlende, der står med deres små boder på gaderne, ser man de flotteste butikker med modevarer, som man dårligt ser i Danmark.

Vi synes ofte, at det vi kommer med er så lidt i forhold til den fattigdom vi ser. Men hver gang får vi at vide, at det betyder utroligt meget at vi kommer.

Det vi synes er lidt, er meget for flygtningene og den moralske støtte er overordentlig stor.

WILPF's 27. Kongres

Mange ændringer på kongressen i Baltimore, Juli 1998.

Af Inger Nyegaard

Det var en dejlig oplevelse, at vi var så mange danskere, der deltog i kongressen. Vi var syv - Annelise Ebbe, Karen Dalsjø, Lise Dybvad, Ida Harsløf, Karen Rald, Hind Al Naimi Kjær og undertegnede.

For det første er det en stor støtte at være mange til at diskutere de forskellige holdninger, og for det andet kommer bevidstheden om, at WILPF er en international organisation ud til en større kreds.

I løbet af kongressen blev der afholdt flere nordiske møder, hvor vi fandt frem til en fælles strategi med hensyn til de sager, der var på dagsordenen.

Vi havde også et europæisk møde, hvor det fremtidige arbejde i Europa blev diskuteret. Det blev her aftalt, at næste europæiske møde skal finde sted i Haag forud for Haag Appellen for Fred 10.-16. maj 1999.

Nyvalg

Som ny præsident valgtes Bruna Nota, Canada - som vicepræsidenter Kirsti Kolthoff, Sverige, Regina Birchem, USA, Yumi Lee, Australien og Cherry Padilla, Filippinerne. Det vil sige, at Sydamerika ikke blev repræsenteret, hvilket flere var utilfredse med. Som kasserer valgtes Aiko Tokusue, Japan.

Edith Ballantyne fik mange taksigelser for det store arbejde, hun har gjort for Ligaen, først som generalsekretær og derefter som præsident. Hun blev bedt om at være Ligaens særlige FN-repræsentant på grund af hendes store kendskab til arbejdet i FN og de mange forbindelser, hun havde fået gennem sit mangeårige arbejde.

Der var nogen utilfredshed med valgprocessen, og det blev besluttet, at udarbejde nye procedurer inden næste

kongres. Albanien blev optaget som ny sektion; desuden kan det nævnes, at der i Sydkorea findes en WILPF-gruppe, og at Hviderusland og Ukraine skal følges nøjere, inden der kan blive tale om optagelse.

Som sædvanlig blev der vedtaget en del resolutioner. Her kan nævnes resolutioner vedrørende Irak, vedrørende embargoen mod Cuba, menneskerettigheder under militærstyret i

Chile, samt handelssanktioner overfor Burma. De europæiske sektioner blev i den forbindelse specielt anmodet om at lobby EU.

Desuden blev der vedtaget en resolution vedrørende de oprindelige folks rettigheder, en om situationen i Kosovo, om forfølgelse af menneskerettighedsforkæmpere i Colombia samt om menneskerettigheder i Algeriet.

Der var også en opfølgning af tidligere vedtagne resolutioner vedrørende Palæstina samt vedrørende handel med kvinder og børn. Desuden kan det nævnes, at alle sektioner - og specielt USA-sektionen - blev opfordret til at anmode deres regeringer om at betale deres gæld til FN, og USA blev desuden opfordret til at genindtræde i UNESCO.

Der blev vedtaget nye vedtægter på baggrund af de anbefalinger den såkaldte Regnbue-komité var kommet med; der var dog protester - bl.a. fra Danmark - over, at mænd nu kun kan blive associerede medlemmer. Der var

også diskussion om, hvorvidt de oprindelige folk skulle have en særskilt repræsentant, der skal repræsentere alle de oprindelige folk.

Den voksende globalisering

Der blev desuden udpeget en stående Mellemøst-komité, hvor Hind blev indvalgt; hun deltog i Gertrud Baer-seminaret samt i flere workshops vedrørende Mellemøsten. Karen Rald, der deltog i en racisme-workshop, er nu med i en antiracisme-gruppe. Annelise og Ida afholdt en workshop om fredskultur, der havde mange deltagere.

Kirsti Kolthoff, Kari Løchen, Norge og jeg selv havde en workshop om OSCE, Denne samlede desværre ikke så mange deltagere, da OSCE er et meget tåget begreb for folk udenfor Europa.

Men der deltog nogle amerikanere, hvilket vi var meget glade for. Vi fik derved etableret nogle kontakter og fik flere adresser på OSCE-folk i USA.

Det vil vi udnytte i vort videre arbejde for at styrke OSCE.

Hovedemnet på denne kongres var den voksende globalisering. Den globalisering, der sker i øjeblikket, er grundlæggende udemokratisk. Det er de store multinationale selskaber, der bestemmer, hvad der skal ske i de lande, hvor de slår sig ned. Det sker uden hensyn til de folkevalgte regeringer i de respektive lande.

Befolkningerne har ingen mulighed for at gennemskue eller øve indflydelse på, hvad der foregår, og det går ud over miljøet og arbejdsforholdene for arbejderne, da mange udviklingslande er under pres fra de store selskaber, der sidder med kapitalen; arbejdere, både mandlige og kvindelige, frygter med rette for at miste deres opnåede goder.

Det går især ud over den fattigste del af befolkningen, specielt kvinder og børn. Alle må vi i vore respektive lande forsøge at bekæmpe de multinationale selskaber.

Forståelsesproblemer

Selv om kongressen i det store og hele forløb i god stemning, var der også nogle skønhedspletter. Et af problemerne var sprogvanskeligheder. Det kom særlig tydeligt frem i år, hvor kongressen fandt sted i USA, og der af den grund var en meget stor overvægt af amerikanere.

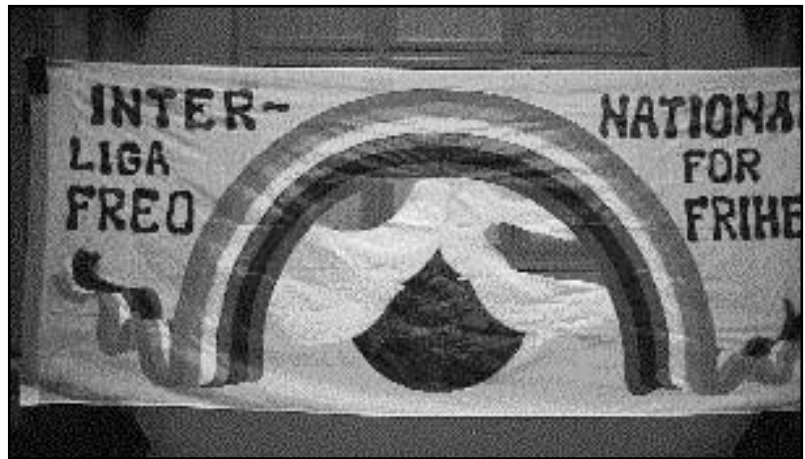
Det var vanskeligt for medlemmer, der ikke har engelsk som deres modersmål, at komme til orde, ligesom det kneb med forståelsen. Trods adskillige opfordringer glemte de engelsktalende at tale langsomt og tydeligt; det er derfor et område, der må arbejdes med.

For mig personligt var kongressen en god oplevelse. Jeg glæder mig altid over at høre om aktiviteterne i udviklingslandene, og jeg er fuld af beundring over den energi, kvinderne her lægger i kampen for deres rettigheder og for oplysning blandt deres med søstre om demokrati og menneskerettigheder. Især for disse kvinder er vore møder af betydning og til opmuntring.

Næste kongres finder sted om tre år - i 2001 - i Palæstina.

Hvad skal det nytte?

Toni Liversage har skrevet en personlig beretning fra græsroddernes civilsamfund

Af Peter Kragh Hansen

Bogens titel, som er identisk med et kendt citat af Viggo Hørup, kan vi for engang skyld svare bekræftende på. Det har nyttet at engagere sig i græsrodsbevægelser fra atomkampagnen og frem til i dag.

Toni Liversage har sat sig for at fortælle den sideløbende historie om civilsamfundets fremvækst og hendes eget engagement i den.

Hun fortæller om sin start som aktivists i Atomkampagnen i begyndelsen af 60'erne, om arbejdet i kvindebevægelserne, erfaringer i VS, om fredsbevægelserne i 80'erne, om aktiviteter under krigen i Jugoslavien – om Helsinki Citizens Assembly og om Kvinder i Sort.

Samlet ser forfatteren – med rette synes jeg – hele udviklingen som en udvikling frem mod et civilsamfund – civil i modsætning til militær – hvor aktive medborgere vidende og effektiv kan gøre en forskel indenfor aفرænsede områder.

Nogle eksempler på græsroddernes succes er mere indlysende end andre: OOA's kamp imod atomkraft bliver nævnt.

Og forholdene mellem kønnene er i alt fald ikke det samme om før kvindebevægelsen.

Tilsvarende med fredsbevægelserne i 80'erne. Gjorde de en forskel? Vil muren være faldet uden dem? Det er der megen polemik om – mærkelig nok skiller vandene efter, hvor man stod dengang.

For mig er der ingen tvivl om, at vi i fredsbevægelserne var medansvarlige for det skifte der skete. Vi skabte den folkelige grobund – og dansk fodnotepolitik var utænkelig uden.

Som gammel fredsaktivist er det sjovt at læse bogen, da jeg i alt fald genkender mig selv i den.

Beskrivelsen af livet på universiteterne i begyndelsen og midten af 70'erne vækker minder – og beskrivelsen af livet i fredsbevægelserne i 80'erne er ren nostalgi.

Medens Toni Liversage opruller sine egne erfaringer, husker jeg mine. De, der ikke var med i det, kan begynde her.

*Toni Liversage:
Hvad skal det nytte?
Gyldendal, 1998, 212 sider,
Pris 225,- kroner.*

Sagt og skre

Citater samlet

Peace cannot be kept by force. It can only be achieved by understanding.

Albert Einstein, tysk fysiker 1879-1955.

Artikler mod freden er skrevet af penne gjort af det samme stål som kanoner og granater.

Aristide Briand, fransk politiker 1862-1932.

Hvis der ingen militærmusik var til, ville der kun være halvt så mange krige.

Edwin D. Dwinger, forfatter.

Freden har lige så mange sejre at opvise som krigen, men langt færre mindesmærker.

Frank McKinney Hubbard.

Kun kærlighed kan skabe varig fred på jorden.

Elise Thomsen, medlem af Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed.

Den, der vil fred, må ville ret, og den der vil ret, kan ikke støtte en samfundsorden, der opretholdes ved røveri og på profit.

Ellen Hørup, journalist og børnesagsforkæmper 1871-1953.

Lad os vove at blive fredens tjenere, ikke krigens ophidsere, lad os blive livets forkæmpere, ikke dødens medarbejdere.

J. Gaarn-Larsen, pastor.

Hvo fred vil nyde, må ej fred bryde.

Dansk ordsprog

Gør mod andre mennesker, som I vil, at de skal gøre mod Jer.

Moses, jødisk religionsstifter, omkring år 1250 f. Kr.

Og de skal smede deres sværd til plovjern, og deres spyd til vingårdsknive. Folk skal ikke løfte sværd imod et andet, og de skulle ikke ydermere øve sig i krig.

Esajas, profet død omkring 700 f. Kr.

Ringe er magten i det bly som blev til kugler, i sammenligning med den i det bly, der blev til skrift.

Georg Brandes, litteraturkritiker 1842-1927.

Fred [er] den permanente sociale proces, der har til formål at udvikle sikkerhed og sikre udvikling for det hele menneske og alle mennesker.

Jan Øberg, fredsforsker f. 1951.

Freden sender hjemmeværnet på skrump.

K. V. L. Lyngtorp, oberst, JydskeVestkysten 12.1. 1998.

Når der blir mange nok der si'r nej til krig og mistro og våben så vil det omsider vise sig at verden er stor og åben.

Martha Christensen

ævet om fred

af Holger Terp

Retfærdighed og fred skaber tryghed og glæde.

Ukendt.

De virkelige og varige sejre er fredens og ikke krigens.

Ralph Waldo Emerson, amerikansk filosof 1803-1882.

Det er langt tryggere at eksperimentere med fred end med krig.

Ukendt.

Det er givetvis ikke nogen overdrivelse at sige, at en tilstand med almindelig verdensfred ville medføre revolutionerende og hidtil usete ændringer i alle nationers sociale struktur.

Om muligheden for og ønskeligheden af fred, ukendt forfatter.

Fredens kår er bedst betrygget, hvor det er en skam at slås.

Ukendt.

Tit har veltalende tunge vundet mere end draget sværd.

Ukendt.

Kun afrustning sikrer freden.

Emil Dehn, dansk pacifist 1877-1971.

Sværtid er endt, Det er plovtid på ny, Frændetid - vennetid, Grotid og gry.

Ukendt.

Fred er for riget det samme, som sundhed er for legemet.

Selma Lagerlöf, svensk forfatter 1858-1940.

Niels Bohr var klar over kaffepausernes betydning for verdensfreden, en erfaring som verden kun langsomt har taget til efterretning.

Ukendt.

Jeg tog mælk fra babyer for at købe moderne jagerfly, som hver kostede en million børns uddannelse.

Mahbub ul Haq, tidligere finansminister i Pakistan.

Stærkere end stålet er et stålsat sind.

Piet Hein, arkitekt og digter.

And what of the violence inherent not only in wars as such but in the scandalous arms trade, which spawns the many armed conflicts which stain our world with blood?

Johannes Paul II, Pave.

Tvivl aldrig på at en lille gruppe eftertænksomme, engagerede borgere kan forandre verden. Når alt kommer til alt, er de de eneste som nogensinde har gjort det.

Margareth Mead.

Se endnu flere slagord på www.fred.dk..

Fredskultur og omgangsformer

En rapport fra to workshops om fred og demokrati i Ukraine

Af Mia Helene Nilson

På kvindekongressen "Democracy and Peace" i Ukraine i november i år stod Annelise Ebbe og jeg selv for at afholde hver sin workshop. Overskrifterne var henholdsvis "Building a Culture of Peace" og "Building Democracy Within Organizations".

De to workshops var konstrueret, så de hang sammen. Den første dag, under overskriften opbyggelsen af en fredskultur, forsøgte vi at finde frem til barrierer for en fredelig, demokratisk kultur i fire strukturelle sammenhænge: på det personlige plan, på det organisatoriske plan, regionalt/nationalt og endelig internationalt. Den anden dag koncentrerede vi os om det organisatoriske plan, og forsøgte at finde veje uden om barriererne her.

Patriarkatet lever!

Annelise holdt et oplæg på workshopens første dag. Hun talte bl.a. om vigtigheden af, at arbejdet med at opbygge en fredskultur er forbundet med, ja netop kultur. Dvs. at man i arbejdet også inddrager kunstneriske udtryksformer og anden kreativ aktivitet, som formidlere af fredskultur.

Men vigtigt er det også at forstå de mekanismer, der bryder med opbygningen af en fredskultur, f.eks. militarisme, diskrimination, konkurrence og hierarkier.

Annelise brugte patriarkatet som samlet billede på en voldskultur, der genererer barrierer for opbyggelsen af en fredskultur.

Dette er meget sjovt, for dagen inden workshopens første del havde Annelise og jeg diskuteret, hvorvidt "patriarkatet" var et relevant begreb at bruge i sammenhængen. Vi havde noget forskellige holdninger til det, hold-

ninger som bunder i vores forskellige aldre og erfaringer med kønsdebatten.

Annelise havde oplevet kvindebevægelsen, dengang der var gang i den og alvorlige uligheder mellem mænd og kvinder at tage fat i. Og hun har årelang erfaring som kvindeforsker med netop patriarkatet som analyseområde.

Jeg derimod er vokset op med nogle af de rettigheder og muligheder, som netop kvindebevægelsen har kæmpet for og tilkæmpet sig. Så vi havde forskellige meninger om patriarkatsanalysen. Men da Annelise havde holdt sit oplæg, viste det sig, at begrebet fængede de ukrainske kvinder meget mere, end jeg havde troet. De havde faktisk meget let ved at forholde sig til de elementer, Annelise fremdrog i sit oplæg, oven i købet på et meget praktisk og dagligdags niveau:

Kvinderne går på arbejde og er forsørgere for familien, kvinder sørger for familiens almindelige velfærd, kvinder har tredobbelt arbejde med erhvervsarbejde, husarbejde og fødevarerproduktion. Og kvinder er langt dårligere stillet i de politiske beslutningsprocesser end mænd, fordi de ikke har tid og energi til at deltage.

Nogle af kvinderne fortalte, at de inden de tog af sted til konferencen havde sørget for, at deres familie fik noget at spise hver aften, når de ikke selv var hjemme. De havde enten forberedt aftensmaden eller arrangeret, at manden og børnene kunne spise hos venner og veninder.

Nogle få havde selvfølgelig familier, der kunne klare sig selv, men alle var enige om, at kvinder i Ukraine har hårde arbejdsbetingelser i hjemmet, såvel som på arbejdsmarkedet.

Patriarkatsanalysen gav altså et godt udgangspunkt for at finde barrierer for at opbygge en fredskultur. Her vil jeg kort præsentere nogle af de synspunkter der kom frem:

Vi accepterer hierarkiske strukturer. Fraværet af lighed stammer fra vores egen autoritære tænkemåde.

Vi gør os selv til ofre. En formulerede det meget skarpt: hvis der er et offer, vil der altid kunne findes en bøddel.

Vi forsøger at opbygge demokratiske strukturer med autoritære metoder, ved f.eks. at bygge på flertallets ret over for mindretallet, etablerede hierarkier og ved at dyrke personlige magtønsker.

Vi undlader at gribe ind, når vi møder falske ledere, dvs. mennesker som forsøger at tilkæmpe sig magt ved hjælp af udemokratiske metoder.

Vi er misundelige, når andre får succes i deres forehavende, fordi vi ikke er i stand til at skelne mellem forskellige metoder til at manifestere magt på.

Vi mangler demokratisk dannelse, dvs. indgroet respekt for grundlæggende demokratiske og fredelige værdier.

Disse barrierer blev nævnt på alle de fire niveauer, vi beskæftigede os med. Men ud over disse generelle barrierer var der også nogle, der var særligt bundet til et enkelt niveau. F.eks. var det et problem på det organisatoriske niveau, at staten har meget udstrakt kontrol med NGO'ere.

En organisation skal godkendes af staten for at være lovlig. Det koster en del penge at lade sig registrere som organisation, ca. 100\$, men det egentlige problem er, at staten kan sortere i, hvilke typer NGO'ere der får tilladelse til at arbejde.

Nationalisme - Patriotisme

På det nationale niveau blev racisme, sexismen og nationalisme nævnt. Det var Annelise, der nævnte nationalisme i samme åndedrag som racisme og sexismen, og det åbnede pludselig for en

helt ny erkendelse i workshoppen. I løbet af konferencen og workshoppen havde ordet nationalisme floreret en del.

I gruppen af skandinaviske kvinder var vi noget foruroligede over, at nationalisme øjensynligt blev betragtet som noget helt legitimt, for det er jo ikke sådan, vi er vant til at betragte det. Flere af de kvindeorganisationer, vi havde mødt de første par dage, havde haft nationalisme enten på programmet eller i deres navn. Og når de talte om at genoplive nationalismen, sad vi alle og rynkede øjenbryn og krummede tæer.

Der var helt sikkert også nogle, der mente det på den måde, vi sad og frygtede, men på Annelises workshop var der pludselig en af de ukrainske deltagere, der spurgte hvorfor vi betragtede nationalisme som noget dårligt? Hvad var der galt ved at elske sit land og dets traditioner og håbe på en gylden fremtid for borgerne i det?

Vi måtte sande, at der gennem hele konferencen havde været forskel på, hvordan nationalisme forstås. Flertallet af de ukrainske kvinder brugte nationalisme som betegnelse for almen moderlandskærlighed, hvor de skandinaviske kvinder betragtede nationalisme som dét at føle overlegenhed over for andre kulturer og lande. Det, at vi fik åbnet for diskussionen af hvad nationalisme betyder, mener jeg var en af de vigtigste elementer i Annelises workshop. Vi fik ryddet en del misforståelser og skepsis ad vejen ved den lejlighed og fik lavet en skellen mellem patriotisme og nationalisme.

Ingen af kvinderne ønskede dog at fremlægge dette overfor de øvrige konferencedeltagere, fordi de mente, at emnet var for eksplosivt. De var bare glade for, at vi i workshoppen havde lært noget, og at vi dér havde fået større forståelse for hinandens måder at tænke på.

Demokratisk kultur og disciplin

Workshoppens anden del, som jeg selv stod for, byggede videre på den første del. Vi skulle her gå dybere ind i det organisatoriske niveau og kigge på, hvordan man kunne overkomme barrierer for fred og demokrati her.

Jeg havde haft vanskeligheder med at forberede et oplæg om lige netop demokrati i organisationer, fordi jeg gerne ville have, at det ramte meget tæt på de konkrete deltageres behov og interesser. Derfor ventede jeg med at forberede mig til efter Annelises workshop. Og det var en god ide, for da var jeg fyldt til randen med inspiration.

På Annelises workshop var ”mangel på dannelse” ofte blevet nævnt som en vigtig barriere for demokrati. Med andre ord noget der handlede om grundlæggende respekt for demokratiske omgangsformer og metoder og om måden, man opfører sig på i en forsamling, der gerne skulle være demokratisk.

Imidlertid var der en afgrund mellem det talte ord og det praktiserede i workshoppen, for alle talte i munden på hinanden, og den der råbte højest fik ordet - noget af tiden i hvert fald.

Derfor tog min workshop udgangspunkt i, at vi alle skulle prøve at følge nogle demokratiske grundregler for god, dannet opførsel: at respektere dirigenten, at tie mens andre har ordet, at markere når man selv vil have ordet osv. Deltagerne gennemskuede selvfølgelig straks, hvad det handlede om (er det på grund af vores dårlige opførsel i går, spurgte de) og sagde, at det var godt at blive husket på den slags. Det er jo de samme regler, som de forsøger at formidle til deres elever, når de selv underviser.

Så vi forsøgte at praktisere demokratiske spilleregler i workshoppen. I mit oplæg forsøgte jeg at nuancere regelgrundlaget ved at opstille forskellige organisatoriske niveauer, hvor forskellige regler virker: konstitutionelle regler, praktiske spilleregler, og endelig de moralske spilleregler, altså den demokratiske dannelse.

Boel Bruce fra Sverige og Annelise lavede et kort rollespil om herskertechnikker, hvor de forsøgte at vise, hvordan man kan manipulere med andre for at dække over egne svagheder, og hvordan man kan modvirke denne form for manipulation.

Deres rollespil satte en diskussion i gang mellem deltagerne, som til en begyndelse ikke kunne gennemskue spillet, fordi Annelise og Boel talte så

pænt til hinanden.

Men da vi havde gennemgået forløbet og det sagte, samt ikke mindst meningen bag det sagte ord, kunne de sagtens genkende spillet. Især i forhold til deres overordnede på arbejdspladsen og, for de unges vedkommende, i forhold til ældre medarbejdere.

Vi snakkede til sidst om, hvad man kan gøre, når man bliver udsat for herskertechnikker. En vigtig ting, der blev foreslået, var at holde sig til eventuelle regler og bede om dokumentation. Men endnu vigtigere var det at gribe sig i det, når man selv praktiserer herskertechnikker.

Det praktiske er det sværeste

I workshoppens anden del var det meningen, at deltagerne skulle prøve at tage fat i deres egen organisation og analysere de demokratiske problemer her. Men af en eller anden grund var der ingen der ville det.

Måske var det, fordi alle deltagerne kom fra den samme organisation og ikke ville vaske deres linned i offentlighed. Måske var der nogle konflikter, som ingen havde lyst til at tage hul på, fordi løsningerne forekom umulige.

Og måske var det bare vigtigere for deltagerne at sidde sammen i plenum og snakke, mens alle var tilstede. Jeg ved det ikke, men det slog mig, at det var meget svært at få nogle til at tage fat i noget helt konkret arbejde.

Jeg tror, at det handler om, at de manglede viden og kendskab til praktiske teknikker. Alle deltagere nævnte mangel på viden om demokrati og demokratiske metoder som en væsentlig barriere for skabelsen af en fredskultur på alle niveauer.

Min væsentligste erfaring, jeg kan tage med fra workshoppen er, at metodeøvelser og methodediskussioner skal strække sig over meget lang tid for at have en effekt, og at det praktiske altid må tages frem til diskussion, når talen falder på demokrati.

Kun ved hele tiden at konkretisere demokratiet kan man overkomme diverse barrierer og holde gnisten og overblikket i sit arbejde. Men det er jo bare min mening.

Fremtidens kvinder

Kvindeorganisationer Ukrainian Families og Women for the Future.

Af Mia Helene Nilson

I november deltog jeg selv sammen med Annelise Ebbe i kvindekonferencen "Democracy and Peace" i byen Ternopil i Ukraine.

Konferencen var arrangeret af to ukrainske kvindeorganisationer, Ukrainian Families og Women for the Future, i samarbejde med den svenske Ligas Göteborgskreds og Tulle Elster fra den norske sektion af Ligaen. Baggrunden for konferencen var dels det seminar, som Göteborgskredsen arrangerede sidste år i Kiev i Ukraine, hvor Ukrainian Families deltog, dels Tulle Elsters hidtidige samarbejde med Women for the Future.

Annelises og mit bidrag til og udbytte af konferencen er refereret andet steds i bladet. Her vil jeg fortælle om de to kvindeorganisationer Ukrainian Families og Women for the Future.

Opfølgning på Kiev

På seminaret i Kiev i efteråret 1997 deltog nogle kvinder fra organisationen Ukrainian Families. En af de deltagere, som man lagde mærke til, var Irina Naidukh fra Ternopil.

Hun var meget bevidst om ukrainske traditioner og ukrainsk kultur og sprog. På seminarets sidste dag kom hun med et smukt dekoreret brød, som forsamlingen skulle dele mellem sig, som et symbol på venskab. Det med at bage smukke (og velmagende!) brød er en gammel ukrainsk tradition, og de gør det altid, når der kommer gæster, eller der er nogle mennesker, som skal æres.

Irina Naidukh og Göteborgskvinderne bevarede kontakten efter seminaret i Kiev og i løbet af foråret begyndte de forberedelserne til en opfølgende konference.

Under seminaret i Kiev havde der

været nogle gevaldige diskussioner om ukrainernes nationale identitet og lidelsehistorie. Diskussionerne var forbundet med smertelige personlige minder for mange af kvinderne, hvis familiedømmede var blevet ofre for Stalintiden og den anden verdenskrig.

Men også vrede og bitterhed overfor det Rusland, som nu betragtedes som en regulær besættelsesmagt. Med udgangspunkt i disse diskussioner blev temaerne demokrati og fred den kommende konferences springende punkt.

Ukrainian Families

Irina Naidukhs organisation, Ukrainian Families, arbejder lokalt orienteret med børn og familier, som lever under dårlige sociale forhold. Økonomiske vanskeligheder for familier er blevet normalt i Ukraine, da mange ikke får udbetalt løn regelmæssigt, og når de endelig får løn, så kun for en måned ad gangen.

Det er barske vilkår for familier, hvor begge forældre arbejder. Værre er det for enlige mødre, som nogle gange står helt uden indtægt.

Ukrainian Families har åbnet et lille center på en skole midt i et beboelseskvarter. På centeret er der et stort rum med et lille køkken i det ene hjørne, hvor der kan laves mad til de børn og familier, som kommer der, og der er undervisningsfaciliteter.

På centeret underviser lærere i ukrainske traditioner, kultur og historie, bl.a. broderi og ukrainsk sprog. Familier, som henvender sig på centeret, kan få hjælp til at kontakte de sociale myndigheder, eller de kan få rådgivning om så forskellige emner som opdragelse og mad.

Formålet med centeret er hovedsageligt at give børn og familier mulighed for at stifte bekendtskab med ukra-

insk kultur og traditioner. Undervisningen er tilrettelagt herefter.

Oveni kommer, at centeret har været medvirkende til, at der er vokset et stærkt socialt netværk af kvinder og familier frem, som har samme de problemer og derfor kan støtte hinanden med råd og vejledning.

Centeret fungerer som samlingspunkt for både voksne og børn fra det omkringliggende boligområde, og jeg har en fornemmelse af, at der altid er nogle der bruger huset.

Skolen, som centeret har lejet sig ind hos, er lukket og i færd med at blive solgt. Irina og hendes Ukrainian Families ville gerne kunne bruge skolen til andre undervisningsaktiviteter, men har ikke råd til at købe den.

I stedet prøver de at overtale de lokale myndigheder til, at skolen kan komme til at fungere som en art kulturhus for boligkvarteret. Dette har skaffet Irina Naidukh trusler på livet fra en mulig køber, som vil lave hotel på skolen. Men hun har ingen beviser på, hvem der er kommet med truslerne, så hun bider tænderne sammen og går videre med sit projekt.

Kvinder for Fremtiden

Den anden arrangørgruppe, Women for the Future, havde været i kontakt med Tulle Elster fra Norge siden 1991. Tulle var med til at gøde jorden for Women for the Future's fremvækst gennem sit arbejde med og for forskellige kvinder i Antratsit i det østlige Ukraine og i Ternopil i det vestlige Ukraine. Disse to byer huser de to afdelinger af Women for the Future, som indtil videre eksisterer i Ukraine.

Til konferencen skulle de to afdelinger af Women for the Future møde hinanden for første gang. Kvinderne fra Antratsit - 28 af dem - havde rejst 30 ti-

mer i tog tværs over Ukraine for at være med til konferencen og for at møde deres kollegaer i Ternopil. Efter at have mødt hinanden, vurderer flere af kvinderne dét som konferencens vigtigste resultat.

Pudsigt er det, at alle medlemmerne af Women for the Future er lærere og de fleste på skole nummer 5, de er det bare i to forskellige ender af landet. Men det, at de alle er lærere, er også grundlaget for deres arbejde.

Women for the Future arbejder med at skabe "det demokratiske klasseværelse", hvor både undervisningsmetoder og undervisningens indhold skal bidrage til elevernes demokratiske dannelse.

Eleverne skal stifte bekendtskab med menneskerettigheder, borgerrettigheder og -forpligtelser, men også med fred, kultur og økologisk bæredygtighed, som elementer i en demokratisk samfundsudvikling.

I Ternopil er Women for the Future ledet af et meget engageret menneske med et stort organisatorisk talent, Tatiana Tkachenko, i daglig tale Tania. Tania var, sammen med Irina Naidukh, hovedkraften bag konferencens planlægning og praktiske forløb.

Tania kommer egentlig fra Chernobyl - ja byen hvor det hele gik galt. Hun og hendes familie boede i landsbyen Chernobyl, da ulykken med reaktor 4 skete, og der gik 5 år, inden de blev evakueret til Ternopil. I mellemtiden var både Tania, hendes mand og deres datter blevet syge og er alle blevet opereret flere gange.

Grunden til, at jeg fortæller dette er,

at Tania under datterens sygdom tog fat i det konkrete arbejde med at skabe et demokratisk, fredeligt undervisningsmateriale. Hun begyndte at skrive små historier på engelsk som opmuntring til sin datter, der lå på hospitalet, og udgav dem ved egen hjælp som øvehæfter i engelsk.

"The Applebooks" hedder de små hæfter, som er fyldt med historier, bibellignelser, forslag til diskussion, paroler fra Ghandi og emner til at tænke over selv.

Fremtidens samarbejde

I dagligdagen forsøger Women for the Future, både i Antratsit og i Ternopil, at påvirke deres nære omgivelser, først og fremmest skolen, til at deltage i opbygningen af demokratiske strukturer i deres lokalsamfund.

På skolerne arbejder de med at skabe en fredspædagogik, hvor respekten for følelser, andres meninger, sig selv og hårdt arbejde er i centrum, og hvor det at lære skal være rart og sjovt.

Inden for Ukraine forsøger Women for the Future at skabe netværker mellem andre grupper og kvinder, som arbejder ud fra de samme horisonter, ved bl.a. at arrangere seminarer og konferencer og ved at sprede information.

Women for the Future har også opbygningen af en national identitet på programmet, men satser ikke på genoplivelse af traditioner, som Ukrainian Families gør det, men på udbredelsen af det ukrainske sprog til alle bosiddende i Ukraine.

Der er ingen tvivl om, at konferencen i Ternopil betød overordentligt meget for det fremtidige samarbejde mellem de to afdelinger af Women for the Future.

Men en række andre kvinder, som ikke var fra hverken Women for the Future eller Ukrainian Families, fik også lejlighed til at mødes og udveksle erfaringer, bl.a. paraplyorganisationen Ukrainian Union of Women.

På konferencens sidste dag udtrykte mange kvinder interesse for Ligaen og for at arbejde for oprettelsen af en sektion i Ukraine. De skandinaviske Liga-sektioner tilbød at være kontakt- og rådgivningsgruppe for den nye sektion, og det blev modtaget meget vel.

Til konferencen var desuden 4 tyske kvinder fra Tyske Kvinders Fredsnetværk. De ville også meget gerne være med til at arbejde videre med at holde kontakten til de ukrainske kvinder, hvad enten det blev som en ny Liga-sektion eller som et netværk.

I den skandinaviske Liga-gruppe har vi aftalt at mødes i løbet af januar måned og finde ud af, hvordan vi arbejder videre. I Danmark har vi allerede lavet en grovskitse til en plan for, hvilke arbejdsopgaver vi kan tage fat på i det kommende år, i vores rolle som støttesektion for en kommende ukrainsk Ligasektion.

Hvis du vil i kontakt med de to kvindeorganisationer, kan du enten gøre det gennem Ligaens kontor i Danmark eller skrive direkte til dem. Husk at skrive, hvor du har adressen fra.

*Ukrainian Families
Irina Naidukh
Karpenko Str., Ternopil
Ukraine 282018*

*Women for the Future - Ternopil
Tatiana Tkachenko, Simonenko 8-13
Ukraine 282016
Tlf/fax: +380 352 282 049
E-mail: olya@olya.ssft.ternopil.ua*

*Women for the Future - Antratsit
Parkovaya Str.1, Antratsit,
Lugansk Reg.
Ukraine 349240
Tlf/fax: +38 06431 3 52 89*

Retsopgøret efter den kolde krig

En PET-undersøgelse er ikke nok. Danmark trænger til en Sandheds- og Forsoningskommission om alle forbrydelserne under den kolde krig.

Af Tom Vilmer Paamand

I Danmark lover regeringen at vende hver en sten i sagen om Politiets Efterretningstjenestes skandaler - efterhånden som oppositionen og nye afsløringer presser dem til det.

I Sydafrika nedsatte regeringen en Sandheds- og Forsoningskommission, der gennemgik de grufulde og umenneskelige forbrydelser, som alle parter havde taget del i.

Kommissionens arbejde afspejledes i dens navn, hvor der blev lagt vægt på både sandhed og forsoning. Formålet var at få forbrydelserne frem i lyset - og derpå at søge forsoning mellem offer og gerningsmand.

Der er meget langt fra de blodige handlinger i Sydafrika til puslingelandet Danmark, men ikke længere, end at vi kunne lære meget.

Fejl på begge sider

Også vi har haft problemer i den samme historiske periode, der råber på en evaluering. Tiden under den kolde krig bød på mange besynderlige begivenheder, hvor mange af de mest bizarre rygter først nu bliver bekræftet.

DKP's og andres skyklaps-forelskelse i Sovjet har nok medført handlinger, der kunne kaldes landsforræderi og spionage. Men tilsvarende handlinger blev udført af den borgerlige side af salen, der i denne sammenhæng når langt ind i Socialdemokratiet.

Her er regeringsmagten blevet misbrugt til hemmeligt militært samarbejde og udlevering af efterretningsoplysninger til fremmede magter. Et godt eksempel er aftalerne om atomvåben på Grønland.

I lighed med Politiets Efterretningstjenestes ulovlige overvågninger forsvares de suspekte gerninger med, at det drejede som en epoke med krigs-

trusler. Ingen kunne vel forvente, at de demokratiske spilleregler gjaldt mens Den Røde Hær stod tæt ved grænsen og vore hjemlige kommunister blot var en skjult femtekolonne for dem... Den kolde krig var en speciel tid, men de borgerlige vil kun udstrække undskyldningerne til at dække egne handlinger. Alle andre, der måske blot har været turister i et østland, skal derimod hænges ud som nyttige idioter.

De borgerlige glemmer bekvemt, at østlandene var officielt anerkendte stater, som også skiftende borgerlige regeringer havde et naturligt samarbejde med.

Kortene på bordet

I flere østlande har borgerne fået indsigt i de hemmelige arkiver, men i vesten er der fortsat låg på. De østtyske arkiver er desværre ikke nogen undtagelse.

Godt nok vælter der historier om Stasi-agenter ud fra de østtyske arkiver, men retten til aktindsigt er i al diskretion begrænset til de historier, der ikke skader vestens interesser.

De danske arkiver må åbnes helt op, uden begrænsninger. Og en undersøgelse af Politiets Efterretningstjeneste er ikke nok, heller ikke selv om Forsvarets - og Hjemmeværnets - efterretningstjenester kommer med. Der må mere til.

Hvis hele dette slagsmål kun skal handle om, at nogen skal straffes, er det ret uinteressant. Når vi nu har taget fat på lidt af retsopgøret efter den kolde krig er det interessante omsider at få en større afklaring af historien i disse år.

Danmark trænger til en reel Sandheds- og Forsoningskommission til at afklare alle forbrydelserne under den kolde krig.

Ingen vandt krigen

Det sete afhænger altid af øjnene der ser. I disse omtumlede år har flere taget vejen direkte fra fængselscelle til præsidentbolig - og er med et snuptag blevet patrioter i stedet for landsforrædere.

Vesten vandt ikke, men østlandene tabte. Den stort set fredelige opløsning af Warzhava-pagten uden de voldsomme krav om modbydelser, der hidtil havde præget alle nedrustningsforhandlinger tog Vesten blot for givet.

Genforeningen af Øst- og Vesttyskland var en historisk chance for at hele sårene efter den kolde krig. En mulighed for at forene gode ting fra begge systemer til noget helt nyt. Muligheden blev tabt totalt på gulvet.

Måske var traumerne for friske den gang, men nu er det ti år efter. En dansk Sandheds- og Forsoningskommission kunne være Danmarks chance for at give verden noget helt nyt.

Det drejer sig ikke kun om PET men om alle de underlige gerninger, som skiftende danske regeringer, partier og private grupperinger har haft gang i under den kolde krig.

En helt åben gennemgang uden snærende bånd og filtre kunne føre til en mere fordomsfri debat også om fremtidens mål og midler. Uden den rygklappende selvglæde over Vestens fortræffeligheder eller totale afvisning af samme, der har forplumret fortiden.

Et mere reelt billede af fortidens synder gør det sværere at gentage dem. Måske kunne det oven i købet give fingerpeg til en bedre, sundere og mere menneskelig måde at løse fremtidige konflikter på.

Bedstemødre mod Atomvåben

Et uventet møde med gæve kvinder på Nordiske Råds møde november 1998.

Af André Nordlys Thomsen

Parlamentarikere fra alle nordiske lande var samlet til Nordisk Rådsmøde. Den store forgyldte norske Stortingssal, dannede på smukkeste vis ramme for hele det arrangerede arrangement, hvor EU stort set var underordnet på hvert eneste dagsordenspunkt.

Med Finland og Sveriges indtræden i Unionen, kender unionsiveren tilsyneladende ingen grænser. Ganske vist er Island og Norge stadig ”udenfor”, men netop derfor bliver Nordisk Råd naturligvis brugt til en vis form for samordning...

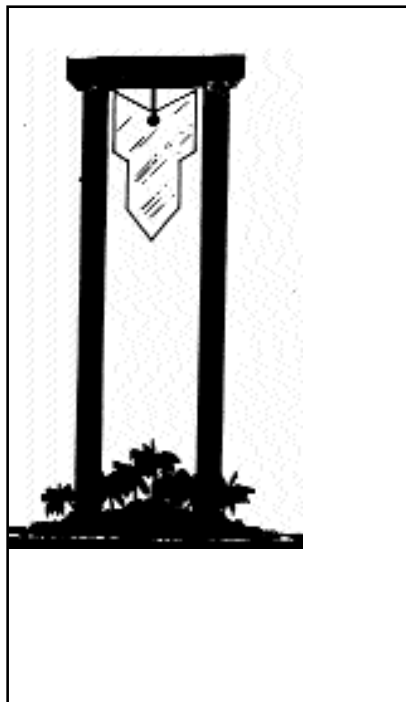
Om man i det store verdenskor stadig kan opløfte den Nordiske stemme, var et spørgsmål, der gentagne gange blev prøvet af under mødet. Blandt andet havde den Venstresocialistiske gruppe (endnu engang) stillet forslag om Norden som atomvåbenfri zone. Mens ”slaget” atter gik sin aftalte gang, måtte jeg et øjeblik udenfor på Karl Johan, for befriende at trække vejret i den friske bilos...

Bedstemødre mod Atomvåben

En gammel bedstemor stikker mig endnu et stykke papir i hånden, og det med et blik der fortæller, at hun her har vigtige ting at berette. Hurtigt løber mine øjne ned over de små artikler, der skønsomt er sat op på et enkelt A4 ark.

Overskrifter & bogstaver springer i øjnene, om Solenergi i skolen – Atomkraftværkers miljøbomber – Brug af bølgekraft – Englands atombombeprogram til Trident ubåde – gode & dårlige nyheder bevidst sat op mellem hinanden. Med det samme var min nysgerrighed vakt efter at få noget mere at vide om denne gamle kvinde, og hvem det var, hun egentligt arbejdede sammen med.

- Vi er på Karl Johan uden for Stort-

inget hver onsdag, I regn, sne og blæst, smiler hun varmt. Hun er godt klædt på.

- Vi oplyser mest om atomvåben, atomkraft, miljø og forening. Vi hedder Bedstemødre mod Atomvåben: La jorda leve! Og hver uge samler vi så stof fra tidsskrifter, aviser og hvor det ellers kan være aktuelt, og trykker det på sådan en løbeseddel – og så deler vi dem ud på gaden. Det har vi gjort hver onsdag nu i 15 år. Vi har netop fejret jubilæum. Vi er verdensberømte i Norge, for vi er ofte i radio, aviser og TV! Oplysning er vores indsat!

Hvor mange er I?

- Desværre har vi jo mistet en del igennem årene, for vi er jo gamle damer, men 20-30 er nu aktive. Da vi startede var vi bare en håndfuld, der mødtes her hver onsdag, hvor vi deler mellem 5000-15000 løbesedler ud. Så går vi bagefter i det norske teater og drikker kaffe og snakker.

- Vi er ikke en forening, vi er en

gruppe og vi betaler selv. Men vi har faktisk fået støtte i Utenrigsdepartementet på 10.000 kr., men det rækker jo ikke, så ellers betaler vi selv. Vores arbejde er vældigt respekteret, og vi er også med i paraply-organisationen ”Fredsrådet”. Men som sagt, vi er ikke en forening, kun frivillige som mødes hver onsdag. Vi er en gruppe!

Hun ser på mig med den medlevende varme i øjnene, der ikke levner nogen som helst tvivl om, at de er mennesker af samme faste overbevisning, som kvinderne i sort i Argentina, eller for den sags skyld i Beograd.

Tænk at de havde fundet deres søstre her foran det Norske Storting på Karl Johan.

Indenfor var Nordisk Råd næsten færdig med deres afvisning af den Venstresocialistiske gruppes forslag, om Norden som atomvåbenfrizone.

Den officielle begrundelse for ikke at have en ligeså stor en samvittighed, som Bedstemødrene udenfor, var at anvendelse af kernevåben stadig indgår som ”en mulighed i såvel NATO’s og Ruslands forsvarsplanlægning. Dermed findes en modsætning i mellem på den ene side, at afstå fra muligheden, for i en krisesituation, at indfører eller anvende disse våben, og på den anden side, at opretholde sikkerhedsgarantiens troværdighed og ligeværdigheden imellem allianseparterne”. (...) Endvidere må spørgsmålet om en nordisk atomvåbenfri zone, efter præsidiets mening ses i en bredere europæisk sammenhæng. (...) Dette indebærer i praksis, at spørgsmålet om Norden som traktatfæstet atomvåbenfri zone, for nærværende savner aktualitet”.

Bedstemødrene på Stortingspladsen, Postboks 9370, Grønland, 0133 Oslo.

Læs mere på www.norden.org/sesjon.

Kulturarv og kulturmøde

Når en cirkulær og en linær kultur mødes.

Af Jørgen Rald

I den senere tid er debatten om den islamiske kulturs indflydelse på dansk kultur blusset op igen. Ja, nogle debattører taler oven i købet om "et kompromisløs islamisk pres på vor kulturarv", uden nærmere at definere, hvad vor kulturarv består af.

Et eksempel på en repræsentativ dansker er en salgskonsulent fra Glostrup. Jeg læste et interview med ham for nylig. Han var bekymret for den danske kulturarv pga. den såkaldte islamiske indflydelse.

Han syntes, at det er bedst, hvis etniske grupper koncentrerer sig om det danske sprog og den danske kultur - og så lader den religiøse interesse komme i anden række.

Dermed signaliserer han et typisk træk ved den sekulariserede (verdsliggjorte) dansker i dag.

På den ene side har han mistet den del af vor kulturarv, der stammer fra kristendommen, og på den anden side bliver han, på grund af sin egen religiøse usikkerhed, nervøs og bange, når han møder en stærk religiøsitet hos "de fremmede".

Han havde også i fjernsynet set en ung iraner, født af iranske forældre i Danmark. Han talte flydende dansk og sagde, at han følte sig totalt som muslim.

- Det er forkert, sagde konsulenten, for hvad skal man med sådan én. Når man er født og opvokset i Danmark, så må man også efterhånden føle sig som dansker. (Altså som kristen, forlanger salgskonsulenten, der ikke selv læn­gere lægger vægt på kristendommen i hverdagen).

Herbert Pundik sagde for nylig: Om nogle årtier vil mange indvandrere blive danskere med muslimsk tro. Dette er en reel udvikling, vi må forholde os til uden at blive grebet af pa-

nik og begynde at tale om "det kompromisløse islamiske pres på vor kulturarv".

Langt vigtigere er det at beskæftige sig med, hvad er den danske kulturarv? Når vi møder andre kulturer, når vi rejser ud eller når vi møder andre kulturer i Danmark, ser vi på dem gennem vore danske eller vesteuropæiske briller.

Disse briller er ikke et objektivt sanseapparat, men et produkt af vor kulturelle arv, der her i Nordvesteuropa består af:

1) Protestantisk Kristendom, hvori der altid ligger et missionerende element - og en opfattelse af, at den kristne Gud er den eneste sande Gud. Heri ligger allerede en barriere overfor at prøve at forstå andre kulturer - ja, det missionerende element fører ofte lige frem til en manglende interesse for andre kulturer.

2) Darwinistisk udviklingstro, at arterne har udviklet sig fra lavere til højere væsener gennem naturlig udvælgelse, og hvor mennesket repræsenterer den højeste udvikling.

Dette har i samfundssynet og i kultur­geografien omsat sig til en form for social-darwinisme, hvor kulturerne har udviklet sig fra lavere jægere og samlere over hakkeagerbrug til landbrugs- og industrikulturer og informations-samfundet.

3) Økonomisk liberalisme med dertil hørende vækstfilosofi, som har indbygget en tro på, at markedsøkonomi og økonomisk vækst er det eneste, der kan løse samfundets problemer.

Disse tre elementer passer som hånd i handske til hinanden og har to konsekvenser for vor kulturelle selvforståelse.

1) En blanding af kronisk dårlig samvittighed og kronisk selvovervurdering. Vi skal medvirke til at andre kul-

turer kan nå op på vores stades økonomisk og teknologisk.

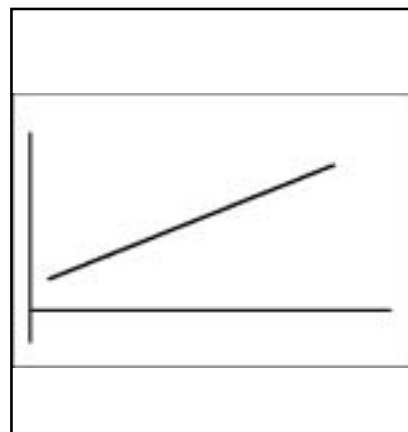
Som tidligere statsminister Hans Hedtoft sagde allerede i 1950: "Vi har alle en moralsk forpligtigelse til ved vort eksempel at vise verdens andre nationer, hvorledes vi på human måde forstår at føre grønlænderne fra det mere primitive stade op til det niveau, vi selv befinder os på". I dag taler en anden statsminister, Nyrup Rasmussen, om "Danmark som foregangsland".

Det er forresten interessant, når vi taler om at hjælpe u-landene op på vort stade, taler vi aldrig om, at de skal hæves op til vores kulturelle og religiøse stade.

2) Det andet de tre dele i vor kulturarv viser er, at vor kultur er lineær. I vor vestlige verden findes kun en graf, der kan gøre os lykkelige. Den ser således ud:

Noget af det værste der kan ske er, hvis den begynder at hænge nedad som for øjeblikket. Kulturelt set betyder denne lineære kultur, at vi altid er på vej væk fra fortiden i et stadig op­gør med den.

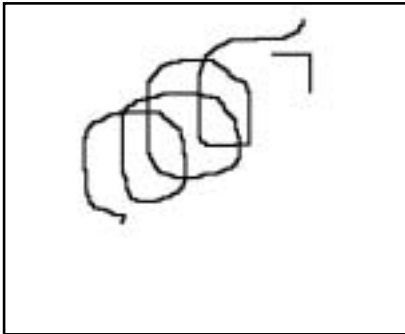
Den nye generation skal gøre oprør mod den gamle først og fremmest på vej mod nye teknologiske forbrug og på vej mod nye værdinormer, der kan være svære at finde, fordi kontinuiteten

i kulturarven er afbrudt.

Det gælder kulturelt, religiøst og pædagogisk og det er ikke noget negativt - men det er den lineære kulturs kendemærke.

I modsætning hertil møder vi både i indvandrer kulturer herhjemme og når vi rejser ud til andre lande, kulturer hvis grundpræg endnu er det cirku-

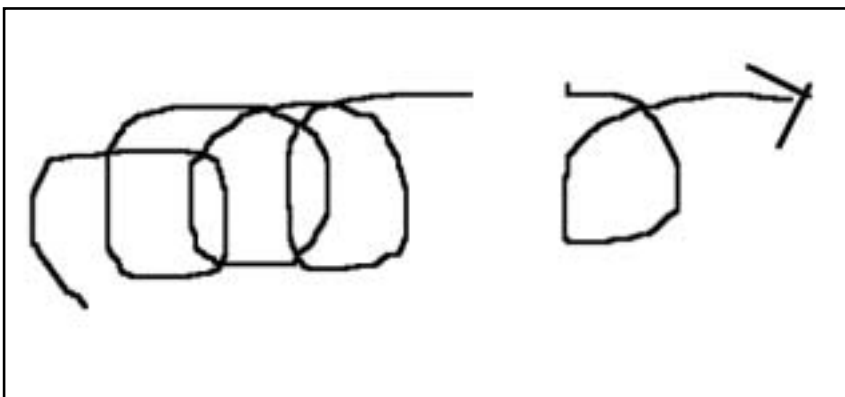
lære.

Ved ikke kun at tegne én cirkel, har jeg antydnet, at der også i den cirkulære kultur hele tiden sker forandring og udvikling. Men det centrale er, at generationerne hænger sammen.

De ældstes erfaringer gives videre til børnene, der ikke forkaster de ældres livsvisdom og deres opfattelse af værdinormer både socialt og religiøst.

Det udmønter sig hos muslimer ofte i begreber som ære og skam. Et muslimsk ordsprog siger: Den der blot er en dag ældre end dig, er et år klogere. Når den cirkulære og den lineære kultur møder hinanden her i Danmark, vil det i regelen blive den lineære kultur, der sejrer.

Resultatet for 2' den og 3' de generations indvandrere og flygtninge - som vi positivt kalder "de nye danskere", bliver grafisk således.

Et brud på kontinuiteten og et forsøg på at integrere sig i den lineære danske kultur, med alle de problemer, det medfører. Blandt andet fordi den danske kultur er en lukket kultur over for folk, der hedder Ali og Muhammed.

Der er faktisk muslimer, der har taget navneforandring til Petersen for at få et job. Hvilken kulturel skændsel for begge parter. Derfor er der i Danmark ikke tale om noget kompromisløs pres fra islamisk kultur - men om et kulturmøde, hvor begge parter har svært ved at finde deres egne ben.

Danskerne må lægge deres frygt for de andre, de "fremmede", til side, da det først og fremmest er uvidenhed og ukendskab, der skaber frygt.

Det viser sig, at danskeres opfattelse af muslimer ændres, når de møder dem på arbejdspladser eller kommer sammen med dem privat.

De andre, både muslimer og andre, skal først og fremmest dygtiggøre sig i det danske sprog, når de nu er havnet i denne lille stamme på 5 millioner, hvor sproget selvfølgelig er den væsentligste del af vor kulturarv.

Men integration bør ikke betyde en opgivelse af den kultur, man kommer fra. Der er derfor et stort behov for at omdefinere begrebet integration for både danskere og indvandrere.

At omdefinere integration til som grundelement at have en mellemfolkelig respekt for andre kulturer - at mødes med åben kulturel nysgerrighed, og ikke piske nogen angststemning op.

Lad mig derfor slutte med at citere gamle Grundtvig: "Thi havde vi ikke menneskeligheden hos os selv, da kunne vi åbenbart heller aldrig lære at kende den og elske den hos andre."

Ikke uden FN-mandat

I anledning af Folketingets beslutning om dansk støtte til en NATO-intervention i Jugoslavien udtaler FN-forbundet:

En NATO-intervention uden FN-mandat kan få meget store og uheldige konsekvenser. En NATO-intervention uden FN-mandat kan skabe præcedens for en uoverskuelig række af interventioner uden hjemmel fra FN.

En sådan udvikling vil være specielt uheldig for små nationer og militært svage nationer. Vi frygter derfor, at nogle af følgevirkningerne vil være en svækkelse af den internationale retsorden, øget global spænding og oprustning.

Konkret kommer dertil risikoen for en større intensitet i den militære konflikt på landjorden i Kosova og en øget risiko for serbiske repressalier mod den Kosova-albanske befolkning. Der må tænkes på, at konflikten kan godt blive mere blodig og omfattende end nu. Det må forhindres.

Der bør udarbejdes en nødplan for Kosova-albanske flygtnings sikkerhed og sundhed. En plan, der hænger positivt sammen med sikring af kort- og langsigtede fredelige løsninger baseret på selvbestemmelse.

Derfor hilser FN-forbundet meldingen fra den danske regering om flere penge til den internationale, humanitære indsats i Kosova velkommen, men vil foreslå at konflikthåndtering inddrages direkte.

Bente Nielsen
Fungerende formand for FN-forbundet

Jørgen Madsen
Formand for FN-forbundets arbejdsgruppe for Fred og Konflikt

Sikkerhedspolitik med andre midler end våben:

Alle vil gerne være trygge i familien, i naboskabet og på arbejdspladsen.

Af Anton Aggernæs

Der er to, fundamentalt forskellige, måder at opnå tryghed i dagligdagen på:

A) Via våben, magtudøvelse og økonomisk dominans.

Det er den traditionelle måde at tænke på, som gennemsyrrer de fleste landes forsvarspolitiske tænkning.

B) Via at være så elsk-værdig, at andre kan lide en og vil hjælpe en i kritiske og truende situationer.

I virkelighedens verden vil der altid i dagligdagen indgå både punkt A og punkt B, men mere og mere forskning tyder på, at punkt B på blot lidt længere sigt er mere effektiv end punkt A.

Eksempler:

I børneopdragelse er ros faktisk mere rationelt og effektivt end ris. I enhver situation er der (firkantet sagt) 1-3 gode reaktionsmåder, der kan fremmes ved ros, mens der er 5-15 mindre hensigtsmæssige reaktionsmåder, som man ved straf kan fjerne.

Hvis grundlaget er sympati for medmennesker, kræver det derfor langt mindre tid og energi at fremme (med ros) hensigtsmæssig adfærd, end (med ris) at bortskaffe/skræmme fra en masse mindre næstekærlige slags adfærd.

I erhvervslivet kan man lede autoritært med magt og trusler. Det kvæler det initiativ og den kreativitet hos medarbejderne, der på blot lidt længere sigt er - også økonomisk - mere effektivt for virksomhederne.

En demokratisk ledelse med stor information, lytten til medarbejderne, belønner deres initiativ og kreativitet,

har gang på gang vist sig at være mere effektiv.

USA's og Canadas kulturer ligner hinanden meget. Men i USA går man ud fra, at medmennesker dybest set er onde, så enhver skal have lov til at beskytte sig med våben.

I Canada har man en langt mere restriktiv våbenlovgivning, så man ikke har lov til at "beskytte sig" i samme omfang.

Hvad er så mest trygt?

Kendsgerningerne taler deres tydelige sprog:

Omfanget af volds- og drabskriminalitet er flere gange så stort i USA som i Canada!

Sikkerhed, tryghed og fred

Kan det tænkes, at det også m.h.t. borgerkrige og krige mellem lande er mere trygt at beskytte sig via at være elsk-værdig, end ved våben, magtudøvelse, trusler og økonomisk dominans?

Det tror vi på, og det skal der argumenteres for i det følgende.

På godt og ondt har vi siden 2. Verdenskrig (1939-45) erkendt, at vi lever i én verden, så isoleret national sikkerhed er en illusion. Det var basis for skabelsen af FN med underafdelinger.

FN har jo fået meget begrænset magt, bl. a. fordi store lande som USA

har udsultet FN økonomisk, fordi de hellere selv ville optræde som "verdens politibetjent".

Men FNs indflydelse kan jo øges, og de seneste årtier har vist mange eksempler på, at selv de store militærnationer føler sig tvunget til at tage hensyn til massive flertal i FNs "General Assembly".

Og her er det afgørende, at de fattige lande også hver har en stemme i FN. Man vil, trods alt nødigt foretage sig noget militært, der vil blive fordømt af et stort flertal i FN.

Dette fører naturligt til den tanke, at velstående mindre lande, som Danmark, kunne betrygge sig ved at opføre sig så elsk-værdigt overfor de fattige lande, at et massivt flertal i FN ville fordømme det, hvis lande som Danmark blev truet, angrebet eller besat af et andet land.

En elsk-værdig sikkerhedspolitik

Af Anton Aggernæs

1) u-landspolitik

Danmark har her de sidste mange år været blandt de fem lande i verden, der ydede mest i forhold til bruttonationalproduktet, for tiden ca. 1 %. Og vi gør det endda også relativt elskværdigt på den måde, at vi forholdsvis sjældent stiller krav om, at hjælpen skal bruges til køb af danske produkter.

Det ser også ud til, at der de seneste år, hvor Danida, det danske u-landshjælpeorgan, er blevet en integreret del af udenrigsministeriet, er en stigende forståelse for, at det nok tidvis er nødvendigt med hjælp til umiddelbare fornødenheder som mad og bolig.

Det er i blot lidt større perspektiv langt mindre effektivt, end hjælp til selvhjælp: hjælp til, at befolkningerne i u-lande får øget deres muligheder for at mestre deres egne tilværelser. Her bliver prioriteringen så:

Uddannelse, uddannelse, uddannelse. I talrige u-lande er der f.eks. megen frugtbar landbrugsjord, som dyrkes svært ineffektivt. Uddannelse af landbrugerne her kunne give afgørende produktionsforøgelse, selv uden brug af pesticider og overdimensioneret kunstgødning.

Sikkerhedspolitik er det her centralt, at sådan hjælp sker under fuld respekt for befolkningernes følelse af, at de potentielt er gode nok til, at de ikke i længden behøver "socialhjælp". En bigevinst bliver så også, at befolkningen bliver oplært i demokrati. For et rimeligt fungerende demokrati forudsætter jo, at befolkningerne kan læse og skrive.

Sundhed: Behandling og forebyggelse af sygdomme, der massivt nedsetter produktiviteten i talrige u-lande. F.eks. ved vi i dag, at reduceret børnedødelighed nok giver flere munde at mætte, men at de overleven-

des produktivitet øges, så nettoresultatet bliver klart positivt. Og reduceret børnedødelighed er oven i købet medvirkende til, at det bliver langt lettere at komme igennem med fødselsbegrænsende foranstaltninger.

Hjælp til gældssanering. En af de alvorligste begrænsninger i u-landsbefolkningers handlemuligheder er den store gæld til i-landene, som er oparbejdet især siden 1970.

Her bør vi modvirke den tendens, der har været til, at Verdensbanken og IMF (den internationale monetære fond) kun har villet hjælpe på betingelse af, at u-landene førte en bestemt politik, kaldet "Structural Adjustment Programs", SAPs.

For kraverne har her været, at u-landet skulle reducere de offentlige udgifter til både sundhedsvæsen og uddannelse, bl.a. ved at lave brugerbetaling for disse ydelser. Det har direkte modvirket de vitale interesser i, at netop sundhed og uddannelse giver centrale udviklingsmuligheder.

SAPs-kravene har også omfattet, at u-lande skulle øge eksport og reducere import, hvad mange u-lande faktisk har levet op til i mængder af varer, men uden effekt økonomisk p.gr.a. prisudviklinger. Se næste afsnit.

2) Mindre asocial handelspolitik

De stærke og kloge har snydt de mindre stærke og mindre veluddannede! For prisudviklinger har betydet, at u-landene har skullet betale mere for nødvendige importvarer, mens de har fået mindre for deres eksportvarer.

Danmark er ikke hovedskurken her, men vi burde gøre langt mere for at højne den internationale erkendelse af, at her har markedskræfterne haft for frit spil. Globalt set er det også urationelt og asocialt, at rige lande yder støtte til landbrug, når u-lande kan producere netop landbrugsvarer billigere.

En rimeligere politik her er sikkerhedsmæssigt vigtig, fordi den kan modvirke tendenser til stor indvandring, på længere sigt folkevandring, fra fattige til rige lande, foruden at for stor ulighed i vilkår øger risikoen for krige.

For Danmark, som for talrige andre velstående lande, er det i dag svært at udpege en fjende, som det er nødvendigt at ruste sig imod militært. Det bør have to konsekvenser for dansk politik:

Vi bør flytte penge fra militærbudgettet til budgettet for u-landshjælp.

Vi bør i NATO, FN, EU og OSCE utrætteligt arbejde for, at man gør det samme i større lande, der jo økonomisk har langt større vægt end Danmark. Tilsvarende bør vi i relevante organer arbejde for en mindre asocial handelspolitik overfor u-landene.

De følgende forslag til forbedret sikkerhedspolitik er også nogle, som vi kan arbejde på både nationalt og internationalt.

3) Generel våbenpolitik

Som nævnt er de militære udgifter i mange velstående lande grotesk store i forhold til, hvad der er nødvendigt ud fra en analyse af, hvem der er reelt mulige fjender. Militærundergifterne bør derfor reduceres globalt.

Men fattige landes militærundergifter er måske et endnu større sikkerhedspolitisk problem, især når man tænker på den selvfølgelig sammenhæng, at penge, der bruges til våben, ikke samtidig kan bruges til uddannelse, sundhed og demokratiudvikling. Dette problems størrelse skal illustreres med nogle tal:

Fra 1946 til 1996 har der været 127 krige med 21,8 millioner krigsforårsagede dødsfald, næsten alle i u-lande. Dette havde ikke været muligt, hvis disse u-lande ikke havde kunnet købe

våben i de rigere lande.

Aktuelle eksempler er, at Pakistan i dag bruger 30-40 % af regeringens udgifter til militær, mens sundhedssektoren får 2%. I Indien går 2% af bruttonationalproduktet til sundhedssektoren, imod 11% til militær.

Trods hemmelighedskræmmeri (megen våbenhandel er illegal) ved vi, at følgende landes regeringer i 1975-1990 brugte over 50 % af deres indtægter til militær og afdrag på gæld: El Salvador, Bolivia, Columbia, Filipinerne, Indonesien, Tyrkiet, Pakistan og Uganda.

Procenterne for andre (større) lande var i samme periode: Mexico 41%, Kenya 39%, Argentina 34%, Indien 32%, og Brasilien 25%. Og 20% af u-landenes lån mellem 1975 og 1990 gik til våbenkøb!

Sådanne tal burde være fast stof på avisernes forsider og i TV, fordi de afspejler en dybt foruroligende udvikling for menneskeheden. For international politik bør tallene få følgende konsekvenser:

U-landshjælp bør gives på måder, der tilskynder modtagerne til at bruge flere penge til sundhed og uddannelse, og færre penge til militær. Ved FNs sociale topmøde i København for et par år siden stod den model stærkt, at hvis et u-land får penge til sundhed og uddannelse, så bør det selv bidrage med 20% til projekterne, så disse penge ikke kan bruges til militær (20/80-princippet).

Det reducerer også diktatorers (som Mobutos) mulighed for blot at bruge støtten til at øge egen personlig velstand.

Danmark bør lokalt og internationalt arbejde for en politik, der sætter snævre grænser for produktion af, transport af, og handel med våben. Globalt set er det her centralt, at forholdsvis fundamentalistisk styrede lande, som Indien (hinduisme) og Pakistan (islam), Iran, Irak og Afghanistan ikke får mulighed for at købe våben fra andre lande.

Og her bør Danmark, trods NATO-medlemskab, også utrætteligt fremhæve det groteske dobbeltmoraliske i, at f.eks. USA selv vil beholde et kernevåbenberedskab samtidig med, at

USA vil fordømme, at andre lande udvikler kernevåben.

Et resultat af denne dobbeltmoral så vi uhyggeligt i maj 1998, ved Indiens og Pakistans atomvåbenprøvesprængninger. Globalt set er det eneste forsvarlige her at arbejde for total afskaffelse af alle kernevåben, over f.eks. 10 år.

Lokalt i Europa har vi set rystende eksempler på det umenneskelige i fri (og vidtgående illegal) våbenhandel i Eks-Jugoslavien, hvor langt færre folk ville være dræbt, hvis ingen af de tre parter havde kunnet købe våben, i f.eks. England og Frankrig. Også her har vi, som NATO-medlemmer et medansvar!

4) Kulturpolitik

Her er der tale om enormt vigtige forhold, sikkerhedspolitisk set.

Først kan det fastslås, at Danmark, sammen med Norge og Sverige, har haft en politisk udvikling, der i både rige og fattige lande har aftvunget respekt.

Vi ses faktisk med rette som mønstereksempler på, at man på freddelig og demokratisk måde kan lave et samfund, der kombinerer markedskræfternes relativt frie spil (kapitalismens ide) med visse begrænsninger i

økonomisk udnyttelse af andre, så der er kombination med social ansvarlighed overfor de mindre privilegerede, i landet selv, og i verden (jf. vor omfattende u-landshjælp).

Dette i sig selv betyder en international popularitet, der faktisk overflødiggør et militært forsvar af Danmark!

Men verdens lande udvikler sig i forskellig takt, så vi bør intensivere vore internationale muligheder for at påvirke verden som helhed:

Danmark bør intensivere sine aktiviteter for at propagandere for et politisk system som vores.

Vi må acceptere, at historiske udviklinger i andre lande betyder, at de må have tid til at udvikle et demokratisk system som vores. Det betyder bl.a., at vi bør fastholde og intensivere dialogen med mindre demokratiske lande, der i dag har andre opfattelser af menneskerettigheder, end vi har.

Her er det faktisk forbilledligt, at vi samtidig kritiserer visse forhold i Kina og fortsætter dialogen med Kina.

Vi bør igangsætte en, endnu internationalt set næsten ikke-eksisterende, kampagne imod enhver form for fundamentalisme, altså imod den opfattelse, at mine egne livsværdier, incl. religiøse, er nogle, der bør påtvinges alle andre mennesker.

Det er smukt og godt, at forskellige kulturer har hver deres opfattelse af, hvad der er vigtigt og godt for mennesker. Det er rystende farligt hvis man, især med militær, vil påtvinge alle andre de samme livsværdier, som man selv har.

I 1998 ser det ud til, at der er en gunstig udvikling i gang i Nord-Irland, katolikker versus protestanter. Omvendt ses en grotesk strid i Afghanistan mellem fundamentalistiske Taleban-muslimer og mindre ekstremt religiøse medborgere.

Og for verdensfreden er det mest skræmmende eksempel på noget, vi bør modvirke i vor udenrigspolitik, er to slags fundamentalisme, der resulterede i atomvåbenprøvesprængninger i Indien og Pakistan i maj 1998.

Skrevet under arbejdet med Fredskommissionens betænkning.

Børnesoldater...

Af Geert Grønnegaard

Aldrig mere Krig har i årevis klaget over, at ikke mindre end 12.000 skolebørn på 14-16 år hvert år bliver sendt på en uges "erhvervspraktik" på kaserner og flådestationer, indkaldt og styret af Forsvarets rekruttering i Værløse. 12.000 elever svarer til næsten en halv drengeårgang.

Undervisningsministrene har prøvet "at snakke problemet væk" ved at henvise til, at det var en form for oplysning, at det var frivilligt, og at besindige skoleinspektører rundt om i landet nok skulle borge for, at eleverne ikke blev udsat for utidig propaganda i skoletiden.

Vi vil jo allesammen nødig se Danmark sammenlignet med Irak og det gamle DDR, hvor man lavede militær eksercits med børnene helt ned til børnehævealderen. Så man må standse propagandaen.

Statsministeren har i et brev af juni 1998 til Dansk Røde kors lovet at støtte organisationens internatio-

nale kampagne mod rekruttering af børn til militære korps. Derfor standser en meget sjældent benyttet mulighed for indkaldelse af danske 17-årige til frivillig militærtjeneste.

Men hvis vi skal fejte for vor egen dør, er det også nødvendigt at holde de 14-16-årige fri. Man vil sige, at erhvervspraktikken ikke er direkte rekruttering. Efter en uges militære øvelser på Farum Kaserne bliver børnene jo sendt hjem igen.

Men ligegyldig hvordan man snor sig, så vil enhver uafhængig instans dømme ordningen til at være før-rekruttering, indirekte rekruttering og militær propaganda.

Vi har forsøgt at få organisationer i Danmark, som plejer at beskytte børn, til at hjælpe os med at få den militære praktik standset.

Almindeligvis har de ønsket os lykke til, dog med én undtagelse: UNICEF, FN's børnehjælps-organisation med eget kontor og udskibningshavn i København.

Børnehjælps-organisationen kan slet ikke se problemet. De skriver:

Tak for Deres brev af 19. oktober, hvori De efterlyser UNICEFs holdning til forsvarets tilbud om, at 8.-10. klasses elever kan komme i erhvervspraktik i forsvaret. Jeg har haft lejlighed til at drøfte Deres brev med vor formand, Ole Kyed. Vi er naturligvis i bund og grund enige med Aldrig Mere Krigs formål og holdninger og den - for at sige det mildt - uhensigtsmæssige sammenhæng mellem børn og krig. Arbejdet med at bekæmpe brugen af børnesoldater, forbyde landminer m.m. er jo som bekendt centralt i UNICEF. Vi støtter forbudet mod brug af børnesoldater, opfordrer til at det i international lovgivning skal sidestilles med en krigsforbrydelse, arbejder på at hæve mindstalderen til 18 år etc.

Imidlertid finder vi ikke, at tilbudet om at komme i erhvervspraktik i forsvaret er i uoverensstemmelse med dette arbejde. Vi forudsætter, at opholdet ikke glorificerer tjenesten som soldat, men indgår på linie med alle de andre tilbud om erhvervspraktik, som eleverne får.

Forsvaret er en integreret del af det danske samfund - en del som jo bl.a. også leverer soldater til FNs fredsbevarende styrker.

Steen M. Andersen, generalsekretær

Jeg ønsker at:

- blive medlem af AmK
- få flere oplysninger om AmK
- få gratis prøvenummer af IKKEVOLD
- abonnere på tidsskriftet IKKEVOLD
- give én jeg kendt et gavekort på IKKEVOLD -pris 50,- kr.
- købe en dinosauer-trøje for kr. 70,- + forsendelse (Angiv størrelse)
- få oplysninger om militærnægtelse
- købe Militærnægterhåndbogen for 20,- kr + forsendelse

Navn: _____
 Adresse: _____
 By og Postnr.: _____

*Klip ud og send til:
 Aldrig mere Krig
 Rebild Hedevej 14
 9520 Skørping
 Tlf. 98 39 16 63*

Aldrig mere Krig

Aldrig mere Krig er en forening for pacifister, folk der søger fredelige/ikkevoldelige løsninger på konflikter.

At være pacifist er en livsholdning - derfor er Aldrig mere Krig en gammel forening, der ikke kun kører på enkelte mærkesager, - det er livet, det drejer sig om og den "sag" forældes ikke.

Aldrig mere Krig blev dannet i 1926 og er i dag en af landets ældste fredsorganisationer. Aldrig mere Krig er ikke knyttet til noget parti eller nogen religiøs forening.

Aldrig mere Krig er dansk af deling af Krigsmodstandernes internationale Forbund, War Resisters' International (WRI), med hovedkvarter i London.

Der er brug for pacifistiske synspunkter mere end nogensinde. Vi har brug for at blive flere.

Giv freden en chance - bliv medlem af Aldrig mere Krig. Medlemskab pr. år koster 165 kr. for enkeltpersoner, 210 kr. for par og 105 kr. for uddannelsessøgende, pensionister og civile værnepligtige.

Hovedbestyrelsen består af syv medlemmer:

Birte Wagner, Geert Grønnegaard, Hermod Folke Hansen, Holger Terp, Jens Thoft, Majken Jul Sørensen og Tom Vilmer Paamand.
Suppleanter er Arne Hansen og Peter Henning.

Hovedbestyrelsen er konstitueret med følgende:

Forretningsudvalg: Geert Grønnegaard (ordfører), Jens Thoft (kasserer) og Holger Terp (sekretær).

Internationalt udvalg: Majken Jul Sørensen (koordinator).

Kartoteksfører: Bitten Forchhammer (incl. bladekspedition).

Medieudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Redaktionsudvalg: Holger Terp, Peter Kragh Hansen og Tom Paamand (koordinator).

Sessionsudvalg: Peter Henning (koordinator).

Våbenproduktionsudvalg: Geert Grønnegaard (koordinator).

Landskontor

Aldrig mere Krig,
Rebild Hedevej 14, 9530 Skørping.
Tlf. 9839 1663.
Giro: 9 00 48 82.
E-mail: amk@fred.dk.

Kontaktpersoner:

Sjælland:

Birte Wagner, Bavnebjergspark 71, 3520 Farum, tlf. 4495 3688.
Finn Held, Aprilvej 24, 2730 Herlev, tlf./fax 4491 6967.
Geert Grønnegaard, Leragervej 8, 4174 Jystrup, tlf. 5752 8250.
Haakon Larsen, Skovbrynet 5, 3450 Allerød, tlf. 4817 2735.
Hanna Lindstrøm, Christoffers Allé 132, 2800 Lyngby, tlf. 4444 3965.
Holger Terp, Strandbyparken 4.1.tv., 2680 Hvidovre, tlf. 3678 4028.
Majken Jul Sørensen, Jespervej 161A, 3400 Hillerød, tlf. 4824 8680.
Peter Henning, Unnasvej 3, 3000 Helsingør, tlf. 4921 6563.
Uwe Riggelsen, Kåstrupvej 4, Spangsbro, 4400 Kalundborg, tlf. 5350 7429.

Fyn:

Hanne Nielsen, J. A. Larsensvej 5, 5300 Kerteminde, tlf. 6532 4474.
Jørgen Burchardt, Nyborgvej 13, 5750 Ringe, tlf. 6262 3617.
Peter Kragh Hansen, Gl. Banegårdsvej 50, 5500 Middelfart, tlf. 6441 8389.

Jylland:

Arne Hansen, Sønderjyllands Allé 35, 9900 Frederikshavn, tlf. 9842 5542.
Bitten og Troels Forchhammer, Rebild Hedevej 14, 9520 Skørping, tlf. 9839 1663.
Henning Sørensen, Irisvej 17, Postbok 87, 8500 Grenaa, tlf. 8632 1679.
Hermod Folke Hansen, Nørremarksvej 4, 6880 Tarm, tlf. 9737 3163.
Jens Thoft, Stadion Allé 43 A, 8000 Århus C, tlf. 8611 2177.
Lars Bang Jeppesen, Kongeåvej 63, 6600 Vejen, tlf. 7536 2201.
Poul Gunder Nielsen, Hørslevvej 107, Hørslevbol, 8462 Harlev J, tlf. 8694 1699.
Svend Haugaard, Violvej 2, 7800 Skive, tlf. 9752 1037.
Tine Forchhammer, Gadebakken 15, 8600 Skanderborg, tlf. 8692 6205.
Tom Vilmer Paamand, Ølstedvej 4, Lisbjerg, 8200 Århus N, tlf. 8623 0328.

Besøg Aldrig mere Krig på internettet: www.fred.dk